

04

Ercüment Asil ve M. Zahit Atçıl ile “İslam Kaynaklarında Tarihın Başlangıcı Sorunu Atölyesi” Hakkında Bir Mülakat

13

İŞ'TE İSAR Programı Faaliyetlerine Başladı

17

Osmanlı'da İlm-i Mantık ve Münazara Sempozyumu Gerçekleştirildi

21

Yapay Zeka Etiği Çalıştayı Gerçekleştirildi

İSAR BÜLTEN
ŞUBAT 2022
SAYI 17

Sayı Editörü
Furkan Kayacan

Yayın Koordinatörü
M. Fatih Mintaş

Tashih
Furkan Aktaş
Ömer Said Güler

Grafik Tasarım
Hasan Design
Tasarım Stüdyosu

İSAR
YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

4

Ercüment Asil ve
M. Zahit Atçıl ile Bir
Mülakat

13

İŞ'TE İSAR
Faaliyetlerine Başladı

15

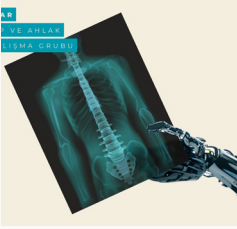
İSAR 2021 Yılı
Mezuniyet Töreni

17

Osmanlı'da İlm-i
Mantık ve Münazara
Sempozyumu

20

Yapay Zeka Etiği
Çalıştayı

23

İSAR 7'nci
İhtisas Yaz Okulu

25

İhtisas Konuşmaları – 22
Teknik, Finansal ve Fikhi
Boyutlarıyla Kripto Paralar

34

Geçmişten Günümüze
İSAR Paneli

BÜLTEN

40

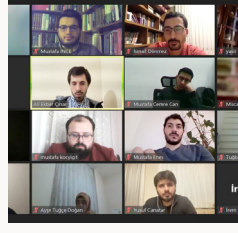
İslam Düşüncesi ve
İlim Tarihi Yazarlığı
Tahsin Görgün

46-52

Araştırma Merkezi
Faaliyetleri

53-60

Atölye ve Okuma
Grupları

62

Ramazan Sohbetleri
2021

65

Birinci Geleneksel
Mezunlar Pilav Günü
Etkinliği

73

Ürdün Yaz Programı –
Bir Sergüzeştin Akabinde

76-81

İSAR Yayınları

82-85

Bizden Haberler

Ercüment Asil ve M. Zahit Atçıl ile “İslam Kaynaklarında Tarihin Başlangıcı Sorunu Atölyesi” Hakkında Bir Mülakat

Furkan Kayacan: Ercüment hocam, mülakata geçmeden önce kısaca akademik geçmişinizi ve şu anda nelerle uğraştığınızı bizimle paylaşabilir misiniz?

Teşekkür ederim Furkan. Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi bölümünden mezun olduktan sonra Chicago Üniversitesinde Yakın Doğu Dilleri ve Medeniyetleri bölümünde 19. yüzyıl Osmanlı tarihi ile ilgili bir konuda doktora tezimi yazdım. Doktora tezim modern doğa bilimlerinin Osmanlı coğrafyasında popülerleşmesi ile ilgiliydi. Şu anda benzer çalışmalarım devam ediyor, aynı zamanda İbn Haldun Üniversitesinde İslam tarihi ve Dünya tarihi derslerini veriyorum.

Teşekkür ederim. Zahit hocam, siz de akademik geçmişinizden ve gündeminizde olan meselelerden bahsedebilir misiniz?

Ben de Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler ile Tarih bölümlerinden mezun oldum. Daha sonra Chicago Üniversitesi Yakın Doğu Dilleri ve Medeniyetleri bölümünde Osmanlı tarihi üzerine doktoramı yaptım. 2016 yılından beri İstanbul Medeniyet Üniversitesinde dersler veriyorum. Genelde İslam tarihi Osmanlı tarihi ve Dünya tarihi dersleri verdim, şu anda da yine 16. yüzyıl Osmanlı diplomasisi, bürokratik yapısı ve vezirlik üzerine çalışıyorum. Davet için ayrıca teşekkür ederim.

Zahit hocam, 2020 yılında İSAR çatısı altında başlayan İslam Kaynaklarında Tarihin Başlangıcı Sorunu Atölyesi'ni Ercüment hocamızla beraber yürütüyorsunuz. Sizlere atölyeye dair birkaç soru yöneltmek istiyorum. Başlıkta tarihin başlangıcı sorunundan bahsederek ortada bir sorunun olduğunu varsayıyorsunuz. Peki tarihin başlangıcı ne açıdan ve neden bir sorundur?

Geçen yıl biz atölyeye başladık ama bunun aslında daha öncesine giden 1-2 yıllık bir süreci var. Yine İSAR'da Ercüment hocam ve Serhan Afacan hocam ile bir arada bulunduğumuz vakitlerde hasbelkader aynı şeyleri düşündüğümüzü, aynı mesele üzerine takıldığımızı fark ettik, o da şu idi: Dünya tarihi anlatısının başlangıcı ile alakalı mevcut literatürde bir evrim teorisi perspektifi ve onu merkeze alan bir anlatı söz konusu. Bu bizi biraz rahatsız ediyordu çünkü İslam geleneğinde büyümüş kişiler olarak bizler, evrim teorisi ve yaratılış anlayışıyla inançlarımızın uyuşmadığını düşünüyoruz. Ama bir taraftan da evrim teorisinin bugün modern bilim anlayışı içerisinde getirdiği bazı açıklamalar var ve bu açıklamalar da somut delillere dayanıyor. Peki biz bu durumda İslam geleneğinde yaygın olan anlayışla evrim teorisinin bize sunduğu bu dünyanın başlangıcı meselesini nasıl anlamalıyız? İnsanlığın dünya üzerindeki varlığının nasıl başladığını nasıl anlamalıyız? Aslında hasbelkader üçümüz de aynı zamanlarda Dünya tarihi dersi veriyorduk ve dolayısıyla bu hepimizin aklına takılmış bir meseleydi. Bunun üzerine biraz okuma yapalım diye başladık ve İSAR'da o zaman bir ihtisas dersi açtık ve iki yıl boyunca bu konu üzerine oku-

malar yaptık. Ayrıca iki defa yaz programı da yaptık. Sonra da bunu bir atölyeye dönüştürdük.

Ercüment hocam, sizi heyecanlandıran ve araştırmaya iten saikler nelerdi?

Furkan, açıkçası bu sadece bizim şahsi bir merakımız veya sorumlumuz değildi. Biz bu konuları derslerde anlatırken tabii öğrencilerden de bize geri dönüşler oluyordu ve onların da İslam kültürü içinde büyümüş genç insanlar olarak kafalarının bazı konularda karışık olduğunu görüyorduk. Bu konular nasıl tartışılmalı, nasıl konuşulmalı, modern veriye dayalı açıklamalarla bize İslam literatürü üzerinden gelen anlatılar arasında nasıl bir diyalog kurulmalı ve bu konular üzerine konuşabileceğimiz sağlıklı bir zemini na-

Dünya tarihi anlatısının başlangıcı ile alakalı mevcut literatürde bir evrim teorisi perspektifi ve onu merkeze alan bir anlatı söz konusu. Bu bizi biraz rahatsız ediyordu çünkü İslam geleneğinde büyümüş kişiler olarak bizler, evrim teorisi ve yaratılış anlayışıyla inançlarımızın uyuşmadığını düşünüyoruz.

sıl oluşturabiliriz diye zihnimize bir mesele oluştu. Ve bir adım atarak biz buna Serhan hoca ile beraber üç kişi başladık.

Dediğiniz gibi aslında hakikaten tüm Müslümanları ilgilendiren bir meseleyle karşılaşıyoruz. Bu noktada literatür konusunu biraz açmak istiyorum. Takdir edeceğimiz üzere kaynakların çokluğu ve genişliği, meselenin zaptını zorlaştırıyor. Ercüment hocam, İslam tarihçileri ve kaynakları ile tam olarak neyi kastediyorsunuz?

İslam tarihçileri derken Müslüman olan ve tarih alanında yazdığı eserlerle bilinen kişileri kastediyoruz. Yani İslam üzerine çalışan kişiler değil, bizatihi kendileri tarihte Müslüman olarak bilinen ve tarihçi kimliklerinin de öne çıktığı düşünürlər. Malum olduğu üzere bunların çoğu "polymath" oluyor yani birçok konuda yazıyorlar ama tarih eserleri ile

de bilinen düşünürlər. Asıl onların tarih anlatılarına bir bakalım dedik. Onlar acaba zamanı nereden başlatıyorlar, dünyanın başlangıcını nerede görüyorlar, oralarda hangi olayları zikrediyorlar? Bu olaylar zikredilirken tekrar eden temalar var mı? Birbirinden farklılaşan açıklamalar var mı? Bir de bizim alışık olmadığımız yani modern bilgi ile açıklamakta veya anlamakta zorlandığımız konulara temas ettiklerinde nasıl bir dil kullanıyorlar? Birbiriyle çelişen anlatıları ve bilgileri yan yana zikrediyorlar mı veya zikrederken bir gerilim hissediyorlar mı? Yoksa biz bunu böyle duyduk deyip arka arkaya sıralıyorlar mı? Belirli bir mevzu, belirli bir olay hakkında farklı rivayetlerin olması, farklı tarihçilerin bu rivayetleri farklı şekilde anlatıyor olmaları bizim için ne anlam ifade ediyor? Bunun üzerine düşünmeye çalıştık.

Zahit hocam, kullandığımız literatüre dair birkaç örnek verebilir misiniz? Zaman veya coğrafya itibarıyla bir sınırlamada bulundunuz mu?

Bu atölyede kullandığımız ve üzerine gitdiğimiz çok meşhur bazı tarihçiler oldu. Derslerde her bir arkadaşımız bu isimler üzerine çalışarak dünya tarihinin başlangıcını nasıl anladıklarıyla alakalı bakış açılarını bize yansıtmaya çalıştı. Örnek olarak Ya'kûbî, Taberî, İbn Kuteybe, İbnü'l-Cevzî, Firdevsî, Gelibolulu Mustafa Âlî gibi önde gelen tarihçileri verebiliriz. Şu anda bu isimler üzerine yapılan bazı çalışmalar var. Böyle bir yol kattik şimdiye kadar.

Bir de atölye süreci hakkında biraz konuşmak istiyorum. Başlangıcından günümüze kadarki süreci genel hatlarıyla resmedebilir misiniz?

İSLAM KAYNAKLARINDA TARİHİN BAŞLANGICI SORUNU

SON BAŞVURU:
31.10.2020

ATÖLYE YÜRÜTÜCÜSÜ:
ERCÜMENT ASIL ZAHİT ATIL

NOT:
Atölye dersleri iki haftada bir online yapılacaktır. Gün ve saat ileriki bir tarihte belirlenecektir.

İSAR
Abdullah Tenzeki
Eskişehir

Ekib olarak hangi aşamalardan geçtiniz? Atölyeye katkıda bulunan katılımcı profili hakkında da bilgi verebilir misiniz?

M. Zahit Atıl : Biz bu atölyeyi neden bu şekilde kurduk, aslında biraz bunun üzerinde konuşmak yerinde olacak. Şimdi biz ilk başta bir ihtisas dersi açmıştık ve bu derste mevcut literatürde yani modern literatürde yer aldığı şekliyle insanoğlunun başlangıcı ile alakalı kitaplardan bazı seçmeler okuduk. Bunun dışında başka kültürlerden dünyanın başlangıcı ile alakalı teoriler, efsaneler, mitler vs. okuduk. Bu ilk senemiz sanırsam 2019 yılı bahar dönemi, o zaman sadece dünya tarihinin başlangıcı ile alakalı okumalar yaptık. Bunun üzerine dinlerin ortaya çıkışıyla alakalı okumalar da yaptık. Sonrasında şöyle bir durum ortaya çıktı: Dinlerin ortaya çıkışı ile alakalı bir sürü teori var ve bu teorilerin her birinin dinin nasıl ortaya çıktığı ile alakalı bir iddiası var. Bu aşamada şunu ortaya koymayı düşündük: Bizim bu gördüğümüz sorunu bizden önceki Müslüman tarihçiler veya Müslüman entelektüeller nasıl gördüler? Yaşadıkları sorunlarla nasıl mücadele ettiler? Biz bunları bizzat

tarihçilerle böyle bir atölyeye dönüştürdük. Atölyemize kimler katıldı sorusuna gelirsek, genellikle lisansüstü seviyesindeki öğrenciler olduklarını söyleyebilirim. Bunların bir kısmı tarihçi, bir kısmı ilahiyatçı ve genelde yüksek lisans ve doktora seviyesinde öğrenciler. Ayrıca doktorasını bitirmiş öğretim üyesi olan hocalarımız da var. Hepsi çok kıymetli bilim insanları. Atölye çalışması bu şekilde devam etmekte.

Ercüment Asil: Atölyemizde şöyle bir usul belirledik: Önce arkadaşlar belirli tarihçilerle ilgili ön tanıtım yaptılar. Mesela bir arkadaşımız Gelibolulu Mustafa Âlî'nin genel biyografisi ile ilgili bilgileri paylaştıktan sonra dünyanın başlangıcı ile ilgili Mustafa Âlî'nin görüşlerine dair bize bir sunum yaptı, biz de yorumlarımızı ilettik. Fakat bu çalışmanın yayınlanabilir hâle gelmesi için üzerine daha fazla emek sarf edilmesi gerekiyor. Şu anda atölye bu seviyede. Daha büyük bir veri tabanı oluşturulması gerekiyor. O tarihçilerin ilgilendikleri ve sorunsallaştırdıkları temaların teker teker tespit edilmesi ve başkalarıyla karşılaştırılması gerekiyor. Yani hangi hadislere, hangi

rivayetlere atıflar yapılıyor? Mesela Hz. Âdem ya da Hz. Havva yeryüzünde nereye indi sorusuyla kim ilgileniyor? Ne tür cevaplar veriliyor? Maişetlerini nasıl tedarik ediyorlardı? Bu gibi sorular hakkında kimler neler söylüyor? Zamandan bahsediyorlar mı? Zaman fikrine ne kadar yer veriyorlar? Bu tarz detay bilgilerin bir dökümünün çıkarılması gerekiyor. Bir de tabii genel tarihçiliklerini de gündeme getirmek lazım, nasıl bir tarih yazıyorlardı? Hani mesela hanedan tarihi mi yazıyorlardı? Milletlere, devletlere yer veriyorlar mıydı? Hangi coğrafyalardan bahsediyorlardı? Bu onların daha genel tarihçilikleri ile ilgili konular. Bunların yanı sıra yaratılışla veya dinlerin ortaya çıkışı ve peygamberlerin gönderilmesi ile ilgili ne tür detaylar var? Biz bunların dökümünü yapıp karşılaştırmalı olarak analiz etmek istiyoruz. Şu anda zor bir seviyede kaldık.

Rabbim kolaylık versin. Zahit hocam, süreç devam ettiği için belki sonuçlardan henüz bahsedemeyeceğiz ancak genel anlamda İslam kaynaklarında tarihin başlangıcı sorunu denildiğinde karşımıza nasıl bir tablo çıkıyor? Hangi anlatılara yer veriliyor?

Aslında dünyanın başlangıcı sorunu bizim için bir sorun teşkil etmekte. Müslüman tarihçiler için bu bir sorun değil veya bir sorun olmak zorunda değil, apaçık olan bir mesele de olabilir. Bugün bizim karşılaştığımız bir meydan okuma var ve biz bu meydan okuma ile Müslüman olarak inançlarımız arasında bir gerilim oluşmasından rahatsız olduğumuz için bu meseleyi önemsiyoruz ve bir sorun olarak görüyoruz. Ama şunu da görmek istedik: Müslüman entelektüeller ve tarihçiler bu sorundan bağımsız olarak tarihin veya zamanın başlangıcını ve insanlığın yeryüzündeki yaşamını nasıl anlatmışlardır? Bu anlatımlar, genellikle Hz. Âdem ve Hz. Havva'dan bahsederek başlıyor ancak son derece ilginç ayrıntılara da yer verilmekte. Mesela Hz. Âdem'in cennette olması, cennetten yeryüzüne indirilmesi, indirilirken oradan bazı bitkileri alıp getirmesi veya Hz. Havva'nın hamileliği ile alakalı farklı görüşler var. Mesela iki çocuğu doğduğu rivayet ediliyor. Burada bir de şöyle bir sorun var: Cennetten neyi kast ediyoruz? Cennet semada mı, yeryüzünde mi? Veya ahiretteki ödül alınacak yer ile Hz. Âdem'in bulunduğu cennet aynı yer mi? Cennet mesela ebedî hayatın olduğu, herhangi bir imtihanın olmadığı bir yer ama Hz. Âdem imtihan olunuyor. Öyleyse bu yer başka bir yer olabilir mi? Kaynaklarda bu gibi sorular ve bu sorulara dair inanılmaz ayrıntılar yer almakta.

Peki Müslüman tarihçiler bu ayrıntıları nerelerden aldılar? Bir kısmını mevcut İbrani gelenekteki anlatılardan toplamış da oluyorlar, mesela bazı örneklerde doğrudan Tevrat'taki ilgili kısımlar Arapça'ya çevrilerek aktarılmış. Bunun gibi bazı şaşırtıcı durumlar da var. Bunları bir araya getirip toplamak ve mukayese etmek hakikaten çok ciddi bir emek ve gayret istiyor. Buna bizim gücümüz ve ömrümüz yeter mi bilmiyoruz ama en azından biz bir başlangıç yapmamak istedik.

Ercüment hocam, siz bir şey eklemek ister misiniz?

Ben şunu eklemek isterim Furkan, tabii bütün araştırma tamamlanmadan bir sonuç cümlesi söylemek mümkün değil fakat dikkatimi çeken bir husus Müslüman tarihçilerin bizim yaşadığımız gerilimi yaşamamaları. Biz dış dünyada tek ve bir doğru somut tarih anlatısı bulmaya çalışıyoruz. Fakat ben İslam tarihçilerinin anlatılarını gördüğümde çok farklı şeyleri aynı anda zikrettiklerini gördüm. Zihinlerinde bizim yaşadığımız gerilimler yok. Zahit hocanın da değindiği üzere çok fazla detay var. O detayların hepsinin bir anlamı var ve bizim gördüğümüz sorunları hissetmedikleri için onları çok rahatlıkla zikredebiliyorlar. Yani anlatılarda Kur'an'daki bir ayetin peşinden Tevrat'tan bir alıntı ve onun arkasından da kaynağı verilmeyen bir bilgi ve inanılmaz detaylara yer verilebiliyor. Fakat bunların hepsinin bir bağlamı olması lazım tabii ki. Bunlara ne tür bir anlam veriyorlardı, bunu keşfetmemiz gerekiyor. Bir de bütün bu farklı anlatılar ve detayların var olması "gerçekten yaşanan" hakkında bize bir şey söylüyor mu, bizim sorumuz bu aslında. Yani aynı olduğunu

tahmin ettiğimiz bir olayın çok farklı ve detaylı bir şekilde anlatılması bize onun tarihsel gerçekliği ile ilgili ne söylüyor? Bu biraz kafa karıştırıcı bir soru ve aslında bunu çözmemiz lazım. Bir de şu var, en sonunda işin bir semavi/dinî dili ve boyutu var, Kur'an ve hadis gibi. Bir de kaynağını çok iyi bilmediğimiz, bir kısmının Tevrat ve İncil'den geldiğini düşündüğümüz veyahut açık referanslarla gördüğümüz bilgiler var. Hiç referansı olmayan bilgiler de var. Mesela Hz. Âdem'in topraktan yaratılması ve bu toprağın nerelerden geldiği hakkında anlatılar var. Burada insanoğlunun çeşitliliğine dair bir imada bulunduğu hemen görüyoruz. Yani sembolik belki de mecazi bir dil ile karşı karşıya olduğumuzu hissediyor. Bunların tabii hepsinin

Kanaatimce tarihin başlangıcı aslında doğrudan bugünkü hayatımızı etkileyen bir mesele. [...] Yani Müslüman, sosyal bilimlerdeki bilgi anlayışıyla imanını nasıl birlikte düşünecek? Bu meydan okumayı nasıl göğüsleyecek? Aslında bizim dünya tarihinin başlangıcı problemi atölyemiz bunun bir örnek çalışması.

yorumlanması lazım. Zor ve çetrefilli bir iş, sadece bir tarihçilik işi değil çünkü dinî değer içeren rivayetlerdeki dil üzerinden gelen bilgilerin tartışılması ilahi veya nebevi kelamın mahiyeti ve tabiatı üzerine en azından teorik bir farkındalık da gerektiriyor. Mesela bir kalamcı veya bir felsefeci veya bir din bilimcisi bu meseleye daha farklı bakacaktır, daha farklı problemleri tartışacaktır. Belki de interdisipliner bir çalışma gerekiyor.

M. Zahit Atçıl: Ben bir örnek vermek istiyorum. Mesela Hz. Âdem'in yeryüzünde hangi noktaya indiği çok farklılaşıyor. Hindistan'a mı, yoksa Afrika'ya mı, bu yazardan yazara değişen bir husustur. Mesela "yeryüzüne inerken cennetten bitkiler getirdi ve onlar Hindistan'daki baharatların kökenidir" diye bir açıklama geçebilir kaynaklarda.

Kanaatimce tarihin başlangıcı aslında doğrudan bugünkü hayatımızı etkileyen bir mesele. Bir taraftan da mevcut dünya tarihçiliği yazımındaki bazı unsurlar İslam inancıyla nasıl uyumlu olabilir veyahut bu çerçevede bunlar nasıl anlaşılmalıdır? Yani Müslüman, sosyal bilimlerdeki bilgi anlayışıyla imanını nasıl

birlikte düşünecek? Bu meydan okumayı nasıl göğüsleyecek? Aslında bizim dünya tarihinin başlangıcı problemi atölyemiz bunun bir örnek çalınması.

Zahit hocam, bu noktada bir soru eklemek istiyorum. Özellikle modern veyahut muasır dünya tarih yazımındaki anlatılarla İslam kaynaklarındaki anlatıları mukayese ettiğimizde en belirgin fark dinin vermiş olduğu yaratılış sahnesi midir?

Modern zamanlarda yaşayan Müslümanlar olarak biz bunun böyle olduğunu düşünüyoruz ama biraz tarihçi gözüyle bakılınca bizden önceki Müslümanların bunu nasıl gördüklerini araştırmalıyız diye düşünmeye başladık aslında. İslam inancının yaratılış temelli bir dünya tarihi başlangıcı perspektifi var ama modern bulgular farklı yorumlanabiliyor. Peki bu, yaratılışla çelişen bir şey mi? İnsanların zihni aslında şu sebepten ötürü karıştı: Katolik inancına göre modern bulgular çok net bir şekilde yaratılışla çelişmektedir. Bundan dolayı Batı dünyasında büyük bir tartışma cereyan etti ve Hristiyanlıkla evrim karşıt konumlara yerleştiler. Bu sebeple bilgi üretimi, özellikle de tarihçilik kendisini dinin dışında konumlandırdı. Peki İslam inancının burada söylediği neydi? Ercüment hocamın da değindiği üzere bu bizim sadece birer tarihçi olarak çözebileceğimiz bir mesele değil. Bu daha geniş katılımlı ilim adamlarının belki de ileride bir araya gelmesiyle ortaya konulabilecek bir şey.

Ercüment hocam, atölyede konunun gittikçe kelami ve felsefi meselelere dayandığını ima ettiniz. İsterseniz bu noktayı biraz daha açabiliriz.

İslam inancının yaratılış temelli bir dünya tarihi başlangıcı perspektifi var ama modern bulgular farklı yorumlanabiliyor. Peki bu, yaratılışla çelişen bir şey mi?

İster istemez konu oralara dayanıyor. Çünkü bir tarihçi gerçekten tarihsel olguların nasıl dizildiğine bakar ve tarihçinin kullandığı dil de böyle bir dildir. Mesela tarihten bir örnek verecek olursak, biri geliyor ve Hz. Ömer'i şehit ediyor. Hz. Ömer'in şehadeti olmuş bir olaydır yahut "Cemel Vak'ası olmuştur" ifadesi gerçek bir olayı ifade ediyor. Tarihsel dil böyle bir dildir. Şimdi Hz. Âdem ve Hz. Havva'nın nüzullerinden veya cennetten bahsettiğimiz zaman biz bunu tarihsel dil içerisinde algıladığımızda aynen birincil anlamlarıyla olmuş şeklinde anlıyoruz. Mesela tarih kaynaklarında şöyle anlatılar var: "Hz. Âdem şu kadar metre boyunda, önce topraktan yaratılıyor sonra şu kadar sene bekletiliyor..." vs. Şimdi biz bunu tarihçi dili ile okuyup anlarsak farklı bir şey ortaya çıkıyor, bir gariplik oluşuyor. Gerçekten biz bunu bin yıl bekledi diye mi anlayacağız? Yoksa burada bir mecaz, metaforik bir dil mi var? Veya bir diğer örnekte dünyanın her yerinden toprak alınıyor ve o topraklar birleştiriliyor ve Hz. Âdem böyle yaratılıyor. Bir İslam tarihçisi bunu, üzerine yorum yapmadan eserine almış. Şimdi biz bunu nasıl anlayacağız? Bugün tarihçi gözüyle anladığımız gibi anlarsak bu şu anlama gelir: Gerçekten dünyadan topraklar alınıp karıştırılmış ve bundan Hz. Âdem yaratılmıştır. Bu tabii soruları arttırabilir. Mesela "Hz. Âdem yaratılmadan önce dünya var mıydı?" veya "Dünya ne zaman yaratıldı?" diye sorulabilir. Dolayısıyla çatışmalar giderek arttırabilir. Veya diyeceğiz ki "Bu insanlığın çeşitliliğinin mecazi bir ifadesidir, dem aslında bütün insanları temsil ediyordu." Dolayısıyla ister istemez tarihçilikten çıkarak biraz felsefeye, biraz kelama giriyoruz.

Tabii bu söylemlerin bazıları dinî değil. Dinî olmayanları yorumlamakta oldukça serbestiz ama bazıları ayet ve hadis konumunda. Böyle olunca tabii kapasitemizin ötesine geçmiş oluyoruz çünkü biz kendimizi tarihçi olarak tanımlıyoruz, birer kelamcı veya din âlimi olarak tanımlamıyoruz. "İlahi sözü bir tarihçi gözüyle mi anlayacağız?" gibi çok çok çetrefilli sorunlar ortaya çıkıyor. Onun için mesele bizi de aşılıyor açıkçası. Ancak konu son derece önemli. En azından şunu gösterebilirsek bir başarı elde etmiş oluruz: Farklı Müslüman tarihçiler bütün bu olayları ne tür bir çeşitlilikle anlatıyorlardı ve aralarında modern bir tarihçi için çatışma olarak görünen anlatılar onlara ne ifade ediyordu? Onlar da biliyorlardı kendilerinden önceki tarihçilerin olayları farklı farklı anlattıklarını. Bununla birlikte önceki anlatıların bazılarını aktarıyorlardı, bazılarını

çıkartıyorlardı ve kimi yeni anlatılar ekliyorlardı. Biz bu yelpazeyi gün yüzüne çıkarabilirsek belki de bunlar üzerinden daha farklı yorumların imkânı ortaya çıkabilir. Biz bu konuları nasıl konuşabiliriz? Ne diyeceğiz, din dili ayrı, bilim dili ayrı mı diyeceğiz? Yoksa bunların arasında bir telif mümkündür mü diyeceğiz? Yorum mu yapacağız, tevil mi edeceğiz? Bunlara girdiğimiz zaman iş tarihçilikten öteye geçmiş oluyor. Ama bu meseleler üzerine düşünülüp konuşulması lazım. Ortada bir ihtiyaç var.

Son sorumuza geçmeden önce her iki hocamıza aynı soruyu yöneltmek istiyorum: Okumalar esnasında sizi en çok şaşırtan neydi?

Ercüment Asil: Çeşitlilik. İhtimallerin çokluğu. Aynı konuda birbirleriyle çatışan, birbirinden çok farklı fikirlerin yan yana zikredilmiş olması. Bunu görmek benim için çok çarpıcıydı.

M. Zahit Atçıl : Benim için açıkçası Hz. Âdem’le alakalı detaylar şaşırtıcıydı. Bu anlatılar da bugün bizim normalde Peygamberler tarihinde bilmediğimiz şeyler aslında. Bu da meseleyi daha karmaşık hâle getiriyor. Çünkü bu tarihçiler bu bilgileri örneğin Kur’ân ve hadislerden almadılarsa nereden aldılar? Diğer İbrani gelenekteki bilgiler ne kadar güvenilir? Veya biz tarihçiler olarak bunlara güvenmeli miyiz? Bu gibi sorular etrafında olay çok karmaşık bir yere doğru gidiyor.

Ercüment Asil: Bir soru daha akla geliyor Zahit hocam: İslam tarihçileri farklı bilgilere nasıl bu kadar rahat güveniyorlar? Bizim bugün güvenmekte zorlandığımız kaynaklara onlar nasıl güvenebiliyorlar?

Bizden daha rahat davrandıkları kesin. Biz daha gergin bir dünyada yaşıyoruz.

M. Zahit Atçıl : Bunların inanılmaz örnekleri var. Mesela bir anlatıda Allah tavus kuşunu yaratıyor, kanatlarından da insan yaratılıyor ve anlatı böyle devam ediyor. Bu bilginin kaynağı nedir? Öyle şeyler var ki felsefecilerin sudur teorisi gibi anlatılar bunların yanında çok anlaşılır duruyor.

Ercüment hocam, son olarak atölyenin geleceğine dair bilgi verebilir misiniz?

Aslında biz şu aşamada bir ön görüntü aldık gibi. Bundan sonra yapılması gereken şey detaylı olarak veri toplamak. Bunun için de bu çalışmanın bir projeye dönüşmesi gerekiyor. Bu konuda çalışmak isteyen arkadaşların davet edilip gerekirse lisansüstü tez olacak seviyede çalışmaları da mümkün kılacak bir dö-kümün ortaya konması gerekiyor. Bundan sonrası da emek.

Mülakatı burada noktalayabiliriz. Vakit ayırdığınız için çok teşekkür ederim. Umarım maksat hasıl olmuştur. Başarılı çalışmalarınızın devamını diliyorum.

Furkan Kayacan

İŞ'TE İSAR Faaliyetlerine Başladı

Abdullah Tivnikli İSAR Vakfı çatısı altında faaliyet gösteren İŞ'TE İSAR, mezuniyet sonrası profesyonel çalışma hayatını hedefleyen öğrenciler için tasarlanmış yeni bir eğitim programıdır. 2021 yılında İSAR Fıstıkağacı binasında faaliyete başlamış ve ilk öğrenci grubunu kabul etmiştir.

İŞ'TE İSAR, üç yıllık bir müfredatla öğrencilerine temel İslami ilimler, iş yönetimi, dijital teknolojiler, veri bilimi, programlama, finans ve pazarlama alan-

larında yetkin ve tanınmış hocalardan ders alma imkânı sunmaktadır.

Program, öğrencilerini geleceğin iş dünyasında İslami bilgi, bilinç ve terbiye ile hareket ederek aktif rol alan, nitelikli ve profesyonel insanlar olarak yetiştirmeyi hedeflemektedir. Bunun yanı sıra İŞ'TE İSAR, staj imkânları oluşturarak hem öğrencilerin uzmanlaşmak istedikleri alanlarda tecrübe kazanmalarına yardımcı olmakta hem de erken yaşta meslek ağının birer üyesi olmaları için

gerekliliğini hazırlamaktadır. Aynı zamanda senelik proje çalışmaları, konferanslar ve sektör ziyaretleri gibi etkinlikler ile programın zenginleştirilmesi ve öğrenci grubunun arasında kalıcı dostluklar temin edilmesi de planlanmaktadır. Programa Türkiye'nin önde gelen üniversitelerinde hazırlık, 1. ve 2. sınıfta eğitim gören ve İngilizce yeterliliği olan

lisans öğrencilerinin başvuruları kabul edilmektedir.

Hâlihazırda eğitim gören öğrenciler Boğaziçi, İTÜ, Galatasaray, İstanbul Üniversitesi gibi okullarda İşletme, Ekonomi, Mühendislik ve Hukuk eğitimi almaktadır. Program dâhilinde güz döneminde öğrenciler ile Contemporary Management, Digital World Facts, Temel Sarf ve Kıraat dersleri yapılmıştır. İş yönetimi ve dijital teknolojiler alanındaki dersler özel sektörde yönetici pozisyonunda çalışan tecrübeli isimlerce verilmiştir. Derslere ek olarak yönetim, strateji ve çalışma hayatı ile ilgili konferanslar düzenlenmiş, geziler ve şirket ziyaretleri ile program zenginleştirilmiştir.

İŞ'TE İSAR
KONFERANSLARI

İŞ'TE İNSANA ve YÖNETİME DAİR

 Prof. Dr. Nihat Erdoğan
Yıldız Teknik Üniversitesi

9 Ekim 2021
Cumartesi, 13:00

İSAR Fıstıkagacı Binası
Konferans Salonu

 Salımlı Ali Mah.
Fıstık Ağacı Sok. No:22
Üsküdar/İstanbul
Tel : 0216 380 99 20
Email : isar@isar.org.tr

 /istesar
#istesar
istesar.org

 İSAR
Akademinin Temeli
İSAR VAKFI

İŞ'TE İSAR
SÖYLEŞİLERİ

BANKACILIK VE FİNANS SERİSİ

BANKACILIKTA KARİYER

 Semih Sel
Kuveyt Türk
İİK, Eğitim ve Kalite
Grup Müdürü

26 Mart 2022
Cumartesi, 13.30

İSAR Fıstıkagacı Binası
Mescit

 Salımlı Ali Mah.
Fıstık Ağacı Sok. No:22
Üsküdar/İstanbul
Tel : 0216 380 99 20
Email : isar@isar.org.tr

 /istesar
#istesar
istesar.org

 İSAR
Akademinin Temeli
İSAR VAKFI

İSAR 2021 Yılı Mezuniyet Töreni

Vakfımızın 2020 ve 2021 yılı mezunları için düzenlenen mezuniyet töreni, 5 Kasım 2021 tarihinde Bağlarbaşı Kongre ve Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi. İSAR Mütevelli Heyeti, Yönetim Kurulu ve Akademik Kurulu ile İSAR öğrencileri ve ailelerinin katılımlarıyla icra edilen mezuniyet programı, her sene olduğu gibi bu yıl da İSAR camiasının bir araya geldiği bir organizasyon oldu.

Mezuniyet töreni Kur'an-ı Kerim tilavetiyle başladı. Ardından İSAR'ın banisi merhum Abdullah Tivnikli Bey, vefatının 3. sene-i devriyesi münasebetiyle okunan hatm-i şerifler ve hayır dualarıyla yad edildi.

Açılış ve selamlama konuşmalarında ilk olarak İSAR Genel Koordinatörü Mürteza Bedir, vakfın gayesi ve idealleriyle ilgili olarak hem genel nitelikte hem de geçtiğimiz mezuniyet programından bu yana gerçekleştirilen faaliyetler kapsamında bilgilendirici bir konuşma yaptı. Ardından söz alan Abdullah Tivnikli İSAR Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Ebubekir Tivnikli, temenni edilen hedeflerin gerçekleştirilmesi yolunda önemli adımlar atıldığını, planlanan

çalışmaların da kararlılıkla sürdürüleceğini ifade ederek mezuniyet belgelerini alacak olan öğrencileri tebrik etti.

Açılış ve selamlama konuşmalarının akabinde 2020 mezunları adına Mehmet Ali Akkın, 2021 mezunları adına ise Muhammed Bilir konuşmalarını gerçekleştirdi. Ardından İSAR mezunu Abdullah Şahin'in 2021 yılı mezuniyet töreni için hazırladığı kısa film gösterisi yer aldı.

Programın son bölümünde 8. ve 9. dönem mezunlarımıza belge ve hediyeleri takdim edildikten sonra tören, çekilen hatıra fotoğrafıyla birlikte son buldu.

Sempozyum ve Çalıřtaylar

Osmanlı'da İlm-i Mantık ve Münazara Sempozyumu

Abdullah Tivnikli İSAR Vakfı tarafından düzenlenen Osmanlı'da İlimler Sempozyum Dizisi'nin 7'nci programı, 17-18 Aralık 2021 tarihlerinde "Osmanlı'da İlm-i Mantık ve Münazara: Âlimler, Eserler ve Meseleler" başlığı altında Üsküdar Belediyesi Bağlarbaşı Kongre ve Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi. Sempozyumda Osmanlı döneminde mantık ve münazara ilimlerinde yürütülen ilmî faaliyetler müzakereye açıldı. Yedi tematik oturum hâlinde gerçekleştirilen program kapsamında Türkçe, Arapça ve İngilizce olmak üzere konferans ve 22 tebliğ sunumu yapıldı.

Uluslararası konukların, ilgili ve yoğun bir dinleyici kitlesi ile pek çok kıymetli ilim adamının katılımıyla iki gün boyunca devam eden programın selamlama konuşmalarını İSAR Genel Koordi-

natörü Mürteza Bedir ve Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı Mehmet Özturan gerçekleştirdi.

Selamlama konuşmalarının ardından açılış konuşması, McGill Üniversitesi'nden Walter Edward Young'un "Molla

Fenârî ve Erken Dönem Osmanlı Argümantasyon Teorisi” başlıklı konferansıyla gerçekleştirildi.

Günün devam eden saatlerinde Osmanlı döneminde özel olarak mantıksal önermeyi farklı cihetlerden inceleyen literatür ve meseleler, “Önermeye Dair Temel Problemler” başlıklı birinci oturumda masaya yatırıldı. Bu minvalde Müneccimbaşı Ahmed Efendi'nin, önermenin birliği sorununa dair risalesi, Molla Muslihuddin el-Lârî ve müellifi meçhul bir âlim tarafından olumsuz önermenin

gerekçelendirmesi üzerine yazılan iki risale ve son olarak da Ebû Saîd el-Hâdimî'nin önermenin öğeleri hakkındaki risalesi ekseninde farklı problemler müzakereye açıldı.

“Âdâbü'l-Bahs ve'l-Münâzara: Âlimler ve Metinler” başlıklı ikinci oturumda Osmanlı dönemi münazara literatürüne dair muhtelif tebliğler sunuldu. Bu oturumda Muhsin el-Bey pazarı'nın Semerkandî şerhi ve Sinânüddin el-Gencî'nin münazara risalesi hakkında birer tebliğin yanı sıra Hüseyin Şah el-Adanavî'nin münazara ilminde yeni bir literatür geleneği başlatan *el-Hüseyniyye* adlı eserine dair iki sunum yer aldı.

İkinci oturumun ardından Harvard Üniversitesi öğretim üyesi Khaled El-Rouayheb, Osmanlı döneminde mantık ilmi ve gelenekleri hakkında çevrimiçi bir konferans verdi. Sempozyumun ilk günü “Bir Osmanlı Mantıkçısının Gözünden: Dil, Anlam ve Çıkarım” başlığıyla 18-19. yüzyıl âlimlerinden İsmail Gelenbevî ve Ahmed Sıdkı Bursevî'yi konu edinen üçüncü oturumun ardından sona erdi.

Sempozyumun ikinci günü, mantık literatürü ve problemlerine odaklanan dördüncü oturumla başladı. Oturum es-

OSMANLI'DA İLİMLER SEMPOZYUMU DİZİSİ VII

Osmanlı'da İlm-i Mantık ve Münazara

Âlimler, Eserler ve Meseleler

Logic and Argumentation Theory in the Ottoman Period
علم المنطق والمناظرة في الدولة العثمانية
Scholars, Works, Problems
علماء، كتب، مسائل

Sempozyum Tarihi
Symposium Date
تاريخ انعقاد المؤتمر
17-18.12.2021

Başvuru için tezlerin teslimi
Deadline to submit abstracts
تقديم الملخصات
24.05.2021

Kabul edilmiş tezlerin açıklanması
Announcement of accepted papers
نشر الملخصات المقبولة
07.06.2021

Tebliğlerin tam metninin gönderilmesi
Deadline to submit full texts
تسليم الملخصات الكاملة
31.10.2021

Çağruların gönderileceği adres:
Abstracts should be submitted to
تسليم الملخصات إلى
sympozium@isar.org.tr

Dünya İlmihâkikâ
Ankara MEB Kütüphane Yazarlık Kurumu

sempozyum.isar.org.tr

Selami Ali Mah. Sarıgüller Cad. No:44
Büyükdere / Üsküdar / İstanbul

Tel : 0216 310 99 20
E-mail : isar@isar.org.tr

Facebook: isarorgtr

nasında Osmanlı döneminde Kâtibi'nin *eş-Şemsiyye* ve Tûsi'nin *et-Tecrid*'i gibi müstakil şerh ve haşiye gelenekleri oluşturan metinlerin alımlanışı tahlil edildi. Ardından "Son Osmanlı Mantıkçıları" başlıklı beşinci oturumda Bereketzâde İsmâil Hakkı, Hasîrîzâde Elif Efendi ve Kilis'te mümtaz bir mantık ilim geleneğinin oluşmasının öncüleri olan Mantıkî Hacı Ömer Efendi, Hocazâde Abdurrahman Efendi ve Hocazâde Abdullah Enveri'nin son dönem Osmanlı mantık ve münazara geleneklerine katkıları irdelendi.

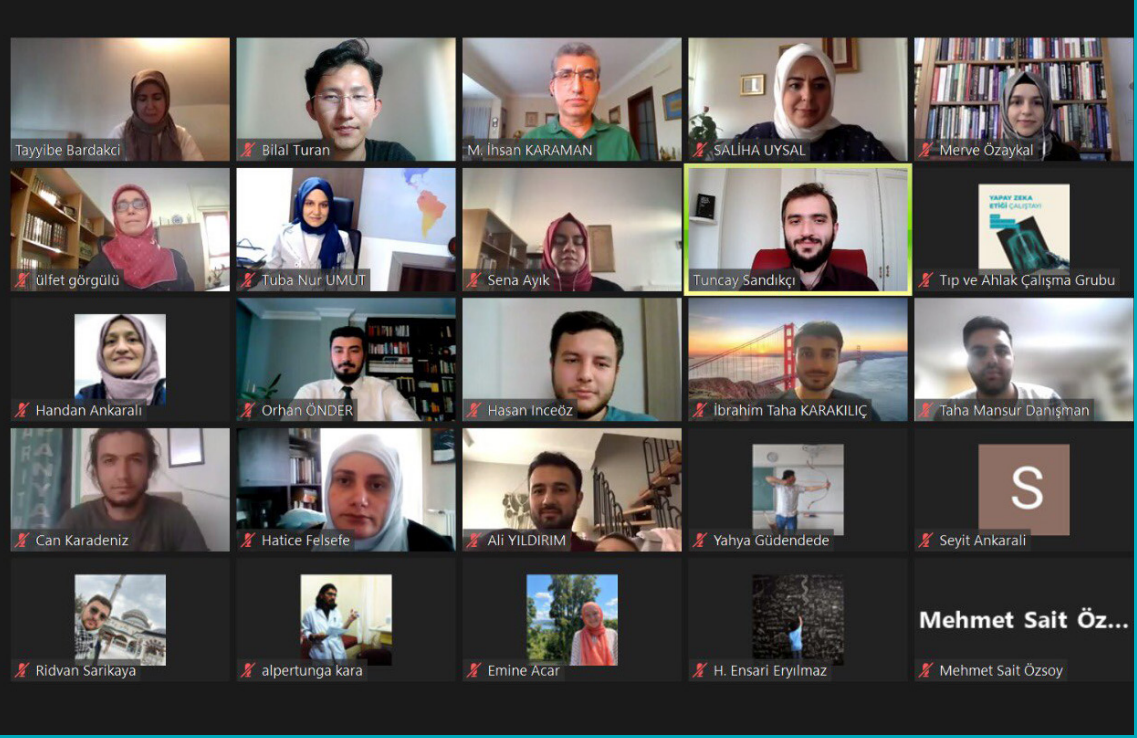
"17-18. Yüzyıl Osmanlı'sında Mantık" başlıklı altıncı oturum da yine son dönem Osmanlı'sını mercek altına alan tebliğlerle devam etti. Bu oturumda ilimlerin birlik cihetini inceleyen ve Abdurrahim Şîrvânî'yle başlatılan cihet-i vahdet literatürünün modern bilim felsefesindeki 'bilime sınır çekme sorunu' ile irtibatı tartışıldı. Ayrıca Velîyüddin Cârullah Efendi'nin eserlerini inceleyen iki tebliğ de bu oturumda yer aldı. Ardından fıkıh usulü ve nahiv ilmi gibi farklı ilimlerde münazara uygulamalarını konu edinen "İlimlerde Münazara Uygulamaları" başlıklı yedinci oturum gerçekleştirildi.

Son olarak tebliğ sunumlarının ardından Mehmet Özturan'ın başkanlığını yaptığı ve Ferruh Özpilavcı, Hasan Ayık, Nazım Hasırcı ve Necmettin Pehlivan'ın söz aldığı değerlendirme oturumunda sempozyuma dair mülâhazalar ve dikkate sunulan döküm ile ilgili genel kanaatler paylaşıldı. Mutat olduğu üzere Osmanlı'da İlimler Sempozyum Dizisi'nin bir sonraki programında *Osmanlı'da İlm-i Mantık ve Münazara* kitabının kisve-i tab'a bürünmesi temennileriyle birlikte program nihayete erdi.

Ayrıca İSAR Yayınları tarafından yayınlanmış olan kitaplar ve çalışmalar da sempozyum fuaye alanında satışa sunuldu. Osmanlı'da İlimler Sempozyum Dizisi'nin altıncı programı olarak 2020 yılında icra edilen Osmanlı'da Ulûm-i Arabiyye Sempozyumu'nda sunulan tebliğlerin yer aldığı *Osmanlı'da Ulûm-i Arabiyye* kitabının baskısı da bu yayınlar arasında ilgililerle buluştu.

Furkan Kayacan

Yapay Zeka Etiği Çalıştayı

1956 yılında Dartmouth Konferansı'nda ilk defa kullanılan yapay zeka ifadesi, alandaki çığır açıcı gelişmeler ve günümüzde bilgisayar bilimlerinin ve bilişim sistemlerinin her sektörde kendine yer açması ile birlikte pek çok açıdan tartışmalı konulardan biri hâline gelmiştir. Birrey ve toplum üzerindeki etkisi her geçen gün daha da önemli hâle gelen bu teknolojik gelişme, bir yandan yaşamlarımızı ve çalışma şekillerimizi dönüştürürken diğer bir yandan adalet, eşitsizlik, önyargı, mahremiyet, gözetim ve güvenlik gibi konularda etik kaygıları beraberinde getirmektedir. Gelecekte insan seviyesinde yapay zeka sistemlerinin hayatımızda nasıl konumlanacağı konusu ise sıkça

gündeme gelmekte ve bu yeni sistemlerin bir ahlaki statüye veya sorumluluğa sahip olup olamayacağı hakkında önemli etik soru(n)lar karşımıza çıkmaktadır.

Yapay zeka teknolojilerine dair çalışmaların geldiği nokta, bu etik soru(n)ların çok geç kalınmadan ele alınmasının gerekliliğini göstermiştir. Bu münasebetle hayatlarımıza bu denli nüfuz eden yapay zekanın etik boyutunu anlayabilmek ve irdeleyebilmek için Abdullah Tivnikli İSAR Vakfı bünyesinde faaliyet gösteren İSAR Tıp ve Ahlak Çalışma Grubu (İSAR TAÇ), 18 Eylül 2021 tarihinde yerli ve yabancı uzmanların katılımıyla "Yapay Zeka Etiği" isimli bir çalıştay düzenledi.

İngilizce sunumların da yer aldığı çalıştayın birinci oturumu, Washington Üniversitesi'nden Muhammad Aurangzeb Ahmad'ın, "Sağlıkta Yapay Zekada Adalet ve Önyargı" başlıklı sunumu ile başladı. Monash Üniversitesi'nden alanda etkili bir isim olan Robert Sparrow'un "Yapay Zeka, Ekonomi ve Tedavinin Geleceği" başlıklı sunumunu takiben İstanbul Üniversitesi'nden İlhan İlkılıç, "Tıpta Yapay Zeka Uygulamalarının Hasta-Hekim İlişkilerindeki Anlamının Etik Boyutları" başlıklı sunumunu gerçekleştirdi. Ardından Orhan Önder'in, "Epistemolojik ve Etik Açısından Klinik Karar Destek Sistemleri" başlıklı sunumu ile ilk oturum sona erdi.

Türkçe olarak devam eden ikinci oturumda Handan Ankaralı'nın "Yapay Zeka ve Büyük Veri İlişkisi" sunumu ile Taha Emre'nin "Yapay Zeka İnsanlardan Daha Adil Olabilir mi?" başlıklı sunumu, konunun teknik boyutlarına dair açıklamalar getirdi. Leyla Keser Berber'in "Yapay Zeka Etiğinden Yasal Düzenlemelere" başlıklı sunumu ve Eyüp Kun'un "Yüz Tanıma Teknolojilerinin Temel Haklara Etkisi: Mahremiyet Örneği" sunumu konuyu hukuki açıdan tartıştı. Oturumun son sunumu, Kemal Sayar ve Serhat Ergün'ün "Psikiyatride Yapay Zeka Uygulamaları"nu konu edinen konuşmaları oldu.

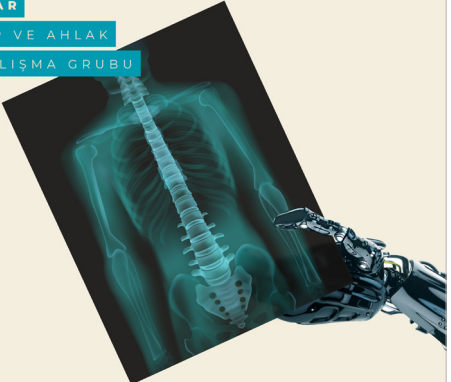
Çalıştayın üçüncü ve son oturumu, Tuba Nur Umut'un "Yapay Zeka ve Özgür İrade" başlıklı sunumu ile başladı ve bu sunumu takiben Sena Ayık ve Ülfet Görgülü, "Fıkhi ve Ahlaki Açısından Yapay Zeka Robotlar" hakkında tebliğlerini sundu. Günün ve çalıştayın son sunumu olan

"Yapay Zeka ve Transhümanizm", Salih Uysal tarafından tartışılarak oturum tamamlandı.

Çevrimiçi ortamda ve aynı zamanda canlı olarak yayınlanan bilgisayar bilimleri ve mühendisliği, etik, felsefe, tıp ve tıp etiği, hukuk, ilahiyat gibi muhtelif alanlardan konuşmacıların yer aldığı "Yapay Zeka Etiği" çalıştayı, değerli pek çok sunumun ve tartışmanın ardından zihinlerdeki soruları artırmış ve böylelikle hedefine ulaşmıştır. Çalıştayın bir ürünü olarak kitaplaştırılması planlanan *Yapay Zeka Etiği*, konuya dair referans kaynaklardan biri olarak raflardaki yerini alacaktır.

YAPAY ZEKA ETİĞİ ÇALIŞTAYI

İSAR
TIP VE AHLAK
ÇALIŞMA GRUBU

18 Eylül 09.00
2021 18.00 | Online Zoom
YouTube

Kayıt: tae.isar.org.tr

İSAR
Hukukun Fikriyeti
İSAR Vakfı

Selami Ali Mah. Selanıklar Sok.
No: 44/1 Büyükdere
Üsküdar, İstanbul
Tel : 0212 300 99 30
Email : iletisim@isar.org.tr

[f /isarorgtr](https://www.facebook.com/isarorgtr) [/isarorgtr](https://www.youtube.com/channel/UC...) [/isarorgtr](https://www.instagram.com/isarorgtr)

İSAR İhtisas Yaz Okulu

İSAR 7'nci İhtisas Yaz Okulu Temmuz - Ağustos 2021

İSAR İhtisas programı çerçevesinde sunulan eğitim sürecinin bir parçası olarak geleneksel hâle gelen yaz okullarının 7'ncisi, "Yapay Zeka ve Sosyal Bilimlerdeki Uygulamaları" başlığı altında gerçekleştirildi. İSAR İhtisas programına devam eden ve geçmiş dönemlerde İSAR'dan mezun olan öğrencilerin katılım gösterdiği yaz okulu, 27 Temmuz - 24 Ağustos 2021 tarihleri arasında 12 oturumluk bir videokonferans dizisi şeklinde gerçekleştirildi.

Programın ilk oturumunda Onur Durahim'in anlatımıyla yapay zeka hakkında katılımcılara genel bir çerçeve sunuldu. İkinci hafta Yusuf Koçyiğit ve Taha Koç-

yiğit, yapay zekaya dair teknik meseleleri genel hatlarıyla izah etti. Dijital beşerî bilimlerde yapay zeka uygulamalarının konuşulduğu üçüncü haftada Halil İbrahim Yüksel, hukuk alanında yapay zeka kullanımının imkân ve sınırlılıkları üzerinde durdu. Hemen ardından Abdullah Taha Ömeroğlu, üzerinde çalıştığı matbu Osmanlıca metinlerin Latinize edilmesini mümkün kılan 'Osmanlıca OCR' projesini tanıttı. Son olarak Zübeyir Nişancı, bir-biriyle ilişkili değişkenleri bir kategoriye toplamak için kullanılan faktör analizinin mantığını ve nasıl uygulandığını anlattı.

Yapay zekaya dair hukuki, felsefi ve ahlaki problemlere odaklanan dördüncü oturumda Eyüp Kun, Hayri Tongarlık ve Heba Raouf Ezzat, katılımcılara hitap etti. Kun, yapay zekaya dair hukuki problemlere değindi ve bu alanda yapılan veya gelecekte yapılması öngörülen düzenlemelere değindi. Ezzat, posthümanizm tartışmalarında yapay zekanın yerine dair genel bir çerçeve çizdi. Son konuşmada ise Tongarlık, yapay zekanın işleme mantığını kısaca anlattıktan sonra insan aklının yapay zeka karşısındaki konumunu izah etti.

Yaz okulunun son haftasında yapay zekanın İslami ilimlerdeki uygulamalarına dair çeşitli örnekler tanıtıldı. Serdar Kurnaz, Ahmet Faruk Çelik ve İSAR Akademik Koordinatörü Yusuf Akbulut, hâlihazırda yürüttükleri projeler hakkında dinleyicileri bilgilendirdi. Farklı disiplinlerden katılımcıların görüş ve katkılarıyla zenginleşen yaz okulu, sosyal bilimler ve yapay zeka çalışmaları gibi giderek popülerlik kazanan müşterek bir zemine dair teorik ve pratik yansımaların tanıtıldığı verimli bir program olarak kayda geçti.

İSAR İHTİSAS YAZ OKULU VII

YAPAY ZEKA
VE SOSYAL BİLİMLERDEKİ UYGULAMALARI

<p>TEMMUZ</p> <p>01</p> <p>02</p> <p>03</p> <p>04</p> <p>05</p> <p>06</p> <p>07</p> <p>08</p> <p>09</p> <p>10</p> <p>11</p> <p>12</p>	<p>AGÜSTOS</p> <p>01</p> <p>02</p> <p>03</p> <p>04</p> <p>05</p> <p>06</p> <p>07</p> <p>08</p> <p>09</p> <p>10</p> <p>11</p> <p>12</p> <p>13</p> <p>14</p> <p>15</p> <p>16</p> <p>17</p> <p>18</p> <p>19</p> <p>20</p> <p>21</p> <p>22</p> <p>23</p> <p>24</p>
--	---

İhtisas Programındaki Uygulamalar

Yapay Zeka Nedir?

Hukuk Uygulamaları

Osmanlıca OCR

Faktör Analizi

İhtisas Programındaki Uygulamalar

Osmanlı Farsça Projesi

Taberî Tefsiri Projesi

Kayfîz-ülünun Projesi

Teknik Meseleler

Doğal Dil İşleme

Bilgisayar Gözü

Hukuk, Felsefe, Ahlak Problemleri

Yapay Zeka ve Regülasyon

Posthümanizm

Yapay Zekanın İnsan Aklına Bıyık

İSAR

Abdullah Taha Ömeroğlu

Selami Ali Mah. Saksaklılar Sok.
No: 44/11 Etiler/Beşiktaş
Üsküdar, İstanbul
Tel : 0090 312 300 39 20
Email : iletisim@isar.org.tr

[f /isarorgtr](#)

[t /isarorgtr](#)

[e /isarorgtr](#)

İhtisas Konuşmaları

İhtisas Konuşmaları - 22

*Mustafa Taha Koçyiğit, Mervan Selçuk,
Süleyman Kaya*

Abdullah Tivnikli İSAR Vakfı tarafından düzenlenen İSAR İhtisas Konuşmaları serisinin 22. programı, “Teknik, Finansal ve Fikhî Boyutlarıyla Kripto

Paralar” başlığı altında 6 Mart 2021 tarihinde İSAR Vakfı YouTube kanalı ve Zoom platformu üzerinden video konferans ortamında gerçekleştirildi. Programın ilk konuşmacısı İSAR mezunlarından ve aynı zamanda Edinburgh Üniversitesi’nde doktora öğrencisi olan Mustafa Taha Koçyiğit, “Blockchain ve Fikir Birliği Algoritmalarının Temelleri” başlığı altında yaptığı sunumda, kripto paraların arka planında yer alan matematiği ele aldı. İkinci konuşmacı olarak söz alan Sakarya Üniversitesi doktora öğrencisi Mervan Selçuk ise “Finansal Piyasalar ve Kripto Paralar Üzerine” başlıklı bir konuşma gerçekleştirdi. Toplantının üçüncü ve son konuşmacısı İstanbul Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Süleyman Kaya, kripto para sistemlerini fikhî açıdan değerlendirdi. Program, soru cevap faslının ardından sona erdi.

Konuşmasında blockchain ve fikir birliği algoritmalarının temellerini açıklayan Koçyiğit, sunumuna kriptografi

İHTİSAS 22

KONUŞMALARI

Teknik, Finansal ve Fikhî Boyutlarıyla Kripto Paralar

Mustafa Taha Koçyiğit
Blockchain ve Fikir Birliği Algoritmalarının Temelleri
Edinburgh Üniversitesi

Mervan Selçuk
Finansal Piyasalar ve Kripto Paralar
Sakarya Üniversitesi

Süleyman Kaya
Kripto Para Sistemlerinin İslami Açından
Değerlendirilmesi
İstanbul Üniversitesi

6 Mart 2021 | Cumartesi | Saat 16:00
 Online / Zoom ve Youtube/İSARİsarorgtr

Sakarya Ali Mah. Selçuklar Cad. No:44
Büyükdere / Üsküdar / İstanbul
Tel : 0216 593 99 20
E-mail : ihtisas@isar.org.tr

[f İsarorgtr](https://www.facebook.com/İsarorgtr) [İsarorgtr](https://www.youtube.com/channel/UCİsarorgtr)

[isar.org.tr](https://www.isar.org.tr)

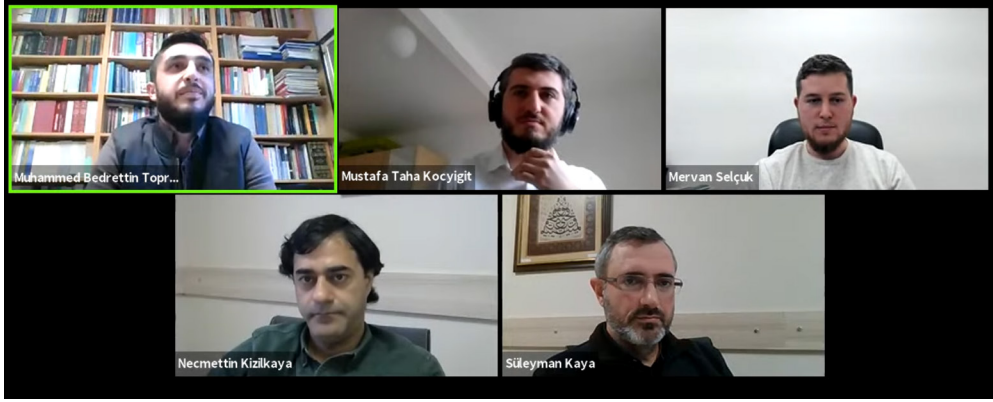
Kripto paraların cevazı hakkında kendi kanaatlerini paylaşan Kaya, finansal piyasanın önemli bir aktörü olan kripto paraların caiz olmamasına yönelik bir delilin İslam'ın temel kaynaklarında yer almadığını ve diğer fıkhi yöntemlerin de kripto paraların yasaklanmasını gerektirmediğini belirtti.

teknolojisinin yapı taşlarına değinerek başladı. İki temel yapı taşı olan asimetrik şifreleme metodu ve hash fonksiyonunu somut örneklerle kripto paraların oluşumu bağlamında ele aldı. Konuşmasının devamında defter-i kebirin kripto para teknolojisindeki gerekliliğine değinen Koçyiğit, bir muhasebe defterinin dijital paralar için kullanılmasında gerekli olan şartlara temas ederek merkezî sistem yerine dağıtık defter teknolojisinin keyfiyeti, avantaj ve dezavantajları ile fikir birliği algoritmaları konusuna işarette bulundu. Konuşmanın devamı konunun da ana gövdesini oluşturan block-chain algoritması, mahiyeti ve nasıl oluştuğu hakkındaki doyurucu bilgilere ve canlı örneklere sahne olduktan sonra Koçyiğit, en meşhur kripto para olan bitcoinin yukarıda bahsedilen hususlara

nasıl uygulandığını açıkladı. Konuşma, konu hakkındaki teknik problemlerin ve fırsatların sıralanmasının ardından tamamlandı.

Kripto paralar meselesinin arka planını ve genel felsefesini ele alan Selçuk ise, sunumuna kripto paralar meselesinin tarihsel gelişimini açıklayarak başladı. Kripto paraların ne olduğunu ve kripto paraların tanımlanması noktasında bir fikir birliğinin olmamasının nedenleri hakkında çeşitli değerlendirmelerde bulunan Selçuk, kripto paralar meselesinin ana unsuru para kavramını tarihsel süreç ve özellikleri açısından ele aldı. Ardından, bitcoin özelinde kripto paralara temas ederek bitcoin hakkında açıklayıcı bir anlatımdan sonra Selçuk, konuyu daha anlaşılır kılmak adına itibari para sistemi, kripto paralar ve ortaya çıkışlarındaki farklı unsurlara işarette bulundu. Konuşma, kripto para birimlerinin nasıl elde edildiğinin izahının ardından sona erdi.

Programın üçüncü ve son konuşmacısı Kaya, kripto paralar hakkında toptancı yaklaşımlardan uzak durmak gerektiğine ve kripto paraların kullanım amacının fetva sürecindeki ehemmiyetine dikkat çekerek sözlerine başladı. Kripto paraların cevazı hakkında kendi kanaatlerini paylaşan Kaya, finansal piyasanın önemli bir aktörü olan kripto paraların caiz olmamasına yönelik bir delilin İslam'ın temel kaynaklarında yer almadığını ve diğer fıkhi yöntemlerin de kripto paraların yasaklanmasını gerektirmediğini belirtti. Kripto paraların şer'î hükmünün ibaha olduğunu düşündüğünü ifade ederken, konu hakkında tam tersi

kanaatte olan âlimlerin yanı sıra ibâha-i asliye ile birlikte tevakkufun tercih edilmesi gerektiğini söyleyenlerin olduğunu da sözlerine ekledi. Kaya, konuşmasının devamında kripto paralar hakkında fıkhi hüküm verme sürecindeki kriterlerden bahsetti ve maslahat-mefsedet dengesinin önemine temas etti.

Kripto paraların cevazı noktasında menfi kanaate sahip olanların temel gerekçesinin -genel anlamda- bu teknolojinin mefsedet kısmıyla alakalı olduğunu, kripto paralar hakkında mefsedet olarak ileri sürülen hususların ne ölçüde mefsedet olduğu, bir mefsedet varsa dahi kripto parayla olan ilişkisinin ne olduğu ve mefsedet-maslahat dengesinin ne ölçüde olduğu, Kaya'nın sunumunun önemli başlıkları arasında yer aldı. Kaya, konuşmasının devamında kripto paralar hakkında ileri sürülen mefsedetlerin; yasa dışı örgütler tarafından kullanılma, aşırı dalgalanmaya sebep olma, spekülasyon, manipülasyon, devlet tarafından basılmış olmama, devlet denetiminden mahrum olma, yasal düzenlemelerin olmaması, saadet zincirine benzer olduğu iddiası, haksız kazanç elde etme ve israf olduğunu belirtti. Sıraladığı her bir iddiayı tek tek ele alarak ne ölçüde

mefsedet olabileceğini, bu mefsedetlerin kripto paralarla ilişkisini ve hükme tesir noktasındaki rollerini kısa ve öz bir şekilde açıklayarak, kripto paraları mübadele aracı olarak veya para saklama gibi meşru yollarda kullanımında bir beis olmadığını, ancak bütün finansal sistemlerde olduğu gibi kripto paralarda da dalgalanmadan yararlanarak para kazanmanın meşru olmadığını ifade etti. Kaya, kripto para işlemlerinin fikhî olarak meşru bir zeminde yürütülmesinin gerekliliğine vurgu yaparak konuşmasını noktaladı.

Program; konuşmacılar, alanın uzmanları ve dinleyicilerin yaptığı nihai değerlendirme ve katkıların ardından son buldu.

Burak Talha Öğüç

Konferanslar

Sosyal ve Beşerî İlimlerde Metotsuz Vusul Olur mu?

M. Tahir Kılavuz

İSAR Online Konferansları kapsamında 3 Nisan 2021 tarihinde Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü öğretim üyesi ve aynı zamanda İSAR Akademik Kurulu üyesi M. Tahir Kılavuz, “Sosyal ve Beşerî İlimlerde Metotsuz Vusul Olur mu?” başlıklı çevrimiçi bir konferans verdi. Kılavuz,

Sunum boyunca metot, yöntem ve usul kelimelerinin eş anlamlı olarak kullanıldığını ifade etmek gerek. Bu doğrultuda sunumun başlığındaki “metotsuz vusul” ifadesinin “usulsüz vusul olmaz” sözünden mülhem olduğunu ifade eden Kılavuz, metodun aslında temel anlamda bir şablon olduğunu belirtti.

sunumunda “Yöntem nedir, niye önemlidir ve sosyal ve beşerî ilimlerde kullanabileceğimiz temel yöntemler nelerdir?” sorularını merkeze alarak konuşmasını sürdürdü.

Sunum boyunca metot, yöntem ve usul kelimelerinin eş anlamlı olarak kulla-

İSAR
Abdullah Tınıklı
İSAR Vakfı

İSAR ONLINE KONFERANSLARI

Sosyal ve Beşerî İlimlerde Metotsuz Vusul Olur mu?

M. Tahir Kılavuz
Marmara Üniversitesi

3 Nisan 2021
Cumartesi 18:00

Konferans linki 17:30'da paylaşılacaktır

Selami Ali Mah. Selanıklar Cad. No:44
Büyükdere / Üsküdar / İstanbul
Tel : 0216 370 99 20
E-mail : ile@isar.org.tr

 /isarorgtr
 /isarorgtr

isar.org.tr

nildiğini ifade etmek gerek. Bu doğrultuda sunumun başlığındaki “metotsuz vusul” ifadesinin “usulsüz vusul olmaz” sözünden mülhem olduğunu ifade eden Kılavuz, metodun aslında temel anlamda bir şablon olduğunu belirtti. Mevcut vakalara bu şablonu uygulayarak onları anlamlandırmaya çalıştığımızı ifade ederek metodolojinin sosyal bilimlerdeki bu kullanımına değinen konuşmacı, sosyal bilimlerde nedensellik olgusuna temas etti. Sosyobilimsel yargının normal yargıdan farkının usulden geçtiğini ve usulde de nedenselliğin önemli bir yeri olduğunu kaydetti.

Metodun (yöntemin) mahiyetinden ve öneminden bahsettikten sonra sosyal bilimlerde kullanılan temel yöntemlere değinen Kılavuz, bunları kısaca nitel yöntemler, nicel yöntemler, bu iki yöntemin birleşiminden oluşan karma yöntemler ve son olarak da formel yöntemler olarak sınıflandırıp bunlardan özellikle ilk ikisi üzerinde durdu.

Konuşmada nitel yöntemlerin, pozitivist ve yorumlayıcı paradigma arasında değişkenlik gösterdiğine de değinildi. Buna göre, pozitivist paradigmaya yakın olan nitel yöntemler, var olan bilgilerin araştırılması ve bunların anlamlarından ziyade içeriklerinin analizine ağırlık verirken yorumlayıcı paradigmaya yakın olanlar ise bu bilgilerin anlamlarına odaklanan ve analizlerini içerikten ziyade söylem üzerine dayandıran yöntemlerdir. Kılavuz, karşılaştırmalı metod, arşiv çalışması, saha araştırması ve mülakat gibi yöntemleri nitel metotlara örnek olarak gösterdi.

Birçok nicel metod bulunduğunu ifade eden konuşmacı, bunlardan istatistiki analiz, anket, deney ve ağ analizi gibi çokça kullanılan yöntemlere işaret ederek ağ analizi yöntemine örnek olarak yakın zamanlarda yapılan Fıkıh Âlimleri Coğrafyası ve Hadis Rivayet Ağı çalışmalarını dikkatlere sundu.

Konuşmasının sonuna doğru metotların akademik çalışmalarda nasıl kullanılabilceği sorusuna verdiği cevapta, İSAR mezunlarından Taha Emre ve Ahmet Faruk Çelik’in Harvard Hukuk Fakültesinde sunduğu “Osmanlı Fetva Koleksiyonlarının Karşılaştırılması ve Anlaşılması için Yapay Zeka” çalışmasını örnek göstererek bir sosyal bilimler çalışmasında mühendislik alanındaki yöntemlerden birinin kullanılarak disiplinlerarası bir çalışma yapıldığını ve normal şartlarda mümkün olmayacak sayıda fetvanın başka bir metodun sağladığı imkân sayesinde karşılaştırılabileceğine dikkat çekti.

Konuşmasının son bölümünde Kılavuz, belirli metotların bazı avantajları ve dezavantajları bulunduğunu; nedenselliği ortaya koyma açısından nitel metotların nicel metotlara göre güçlü olduğunu ancak nitel yöntemler içerisinde de içerik analizi gibi bazı yöntemlerin bu anlamda zayıf olmasından ötürü nicel metotlara daha yakın tarafta yer aldığını belirterek konuşmasını sonlandırdı.

Numan Bülbül

Tunus'ta Siyasal Kriz Arap Baharı'nın Sonu mu?

M. Tahir Kılavuz

İSAR Online Konferansları kapsamında 4 Ağustos 2021 tarihinde düzenlenen "Tunus'ta Siyasal Kriz Arap Baharı'nın Sonu mu?" başlıklı sunum, Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü öğretim üyesi ve İSAR Akademik Kurul üyesi M. Tahir

Öncelikle Tunus'u bölgedeki diğer ülkelerden ayıran temel özelliklere değinen Kılavuz, Tunus'un ilk bakışta Arap Baharı'nın başladığı ve başarılı olduğu tek ülke olarak öne çıktığını ancak bu yorumun bazı açılardan isabetli olmadığını ifade etti.

Kılavuz tarafından gerçekleştirildi. Kılavuz, Tunus siyasetinin Arap Baharı sonrası durumu ve 25 Temmuz'da Cumhurbaşkanı Kais Saied'in Tunus'ta hükümeti ilga etme ve meclisi dondurma kararını değerlendirdi.

Tunus'taki siyasal rejime dair tarihsel bir analiz ile başlayan konferansta öncelikle

İSAR
Abdullah Tınıklı
İSAR Vakfı

İSAR ONLINE KONFERANSLARI

Tunus'ta Siyasal Kriz Arap Baharı'nın Sonu mu?

M. Tahir Kılavuz
Marmara Üniversitesi

4 Ağustos 2021
Çarşamba 19:00
Online Konferans

Konferansın önce başlıca linki paylaşılacaktır.

Selami Ali Mah. Selanikiler Cad. No:44
Büyükdere / Üsküdar / İstanbul
Tel : 0216 310 99 20
Email : iletisim@isar.org.tr

 /isarorgtr
 /isarorgtr

isar.org.tr

Party	Votes	%	Seats	+/-
Ennahda Movement	561,132	19.63	52	-17
Heart of Tunisia	415,913	14.55	38	New
Free Destourian Party	189,356	6.63	17	+17
Democratic Current	183,464	6.42	22	+19
Dignity Coalition	169,651	5.94	21	New
People's Movement	129,604	4.53	15	+12
Tahya Tounes	116,582	4.08	14	New
Republican People's Union	59,924	2.10	3	+3
Aich Tounsi	46,401	1.62	1	New
Tunisian Alternative	46,046	1.61	3	New
Afek Tounes	43,892	1.54	2	-6
Nidaa Tounes	43,213	1.51	3	-83
Machrouu Tounes	40,869	1.43	4	New
Popular Front	32,365	1.13	1	-14
Democratic and Social Union (VDS-PR-MDS)	29,828	1.04	1	New
Errahma	27,944	0.98	4	+4
Current of Love	17,749	0.62	1	-1
Socialist Destourian Party	16,235	0.57	1	New
Farmers' Voice Party	9,366	0.33	1	0
Green League	5,667	0.20	1	+1
Other parties/lists	590,602	20.66	0	-30
Independent lists	82,384	2.88	12	+12
Total	2,858,187	100.00	217	0
Valid votes	2,858,187	97.00		
Invalid/blank votes	88,441	3.00		
Total votes	2,946,628	100.00		

Candidate	Kais Saied	Nabil Karoui
Party	Independent	Heart of Tunisia
Popular vote	2,777,931	1,042,894
Percentage	72.71%	27.29%

Tunus'u bölgedeki diğer ülkelerden ayıran temel özelliklere değinen Kılavuz, Tunus'un ilk bakışta Arap Baharı'nın başladığı ve başarılı olduğu tek ülke olarak öne çıktığını ancak bu yorumun bazı açılardan isabetli olmadığını ifade etti. Buna göre her ne kadar devrimin temel taleplerinden biri olan siyasi baskıların ortadan kalkması yerine getirilmiş olsa da özellikle ekonomik refah ve yolsuzlukla mücadele konusundaki çağrılar karşılık bulmadığını kaydetti. Dolayısıyla Tunus'ta devrimin var olan siyasi yönetimi değiştirmek konusunda başarılı olmasına rağmen Binali yönetiminin temel sorunlarını çözme konusunda başarılı olamadığının altını çizen Kılavuz, bilakis ekonomi yönetimindeki başarısızlık ve yolsuzluğun, devrimin ardından çok daha görünür hâle geldiği ifade etti.

Kılavuz'a göre söz konusu başarısızlığın halk nezdindeki sorumlusu 2010 yılındaki devrimden bu yana yönetimi devralmış olan siyasetçiler olarak görüldü. Bunun sebebi ise vaad ettiklerini gerçekleştiremeyen ve anayasasının yazılması gibi sayılı temel konular dışında kendi aralarında uzlaşma sağlayamayan siyasi aktörler ve partilerdi. Devrimin ardından ilk seçimlerde Gannuşi'nin liderliğindeki Nahda partisi birinci parti olsa da rejimin dönüştürülebilmesi için kendisinin ardından gelen iki büyük parti ile koalisyon kurmak durumunda kalmışken 2014 seçimlerinde ise Nahda partisi ikinci parti olmuş ve eski rejimin mensupları tarafından kurulan birinci parti Nida ile koalisyon kurmak durumunda kalmıştı. Her ne kadar bu süreçte Nahda, dönüşümün devamını ve hayatta

Kılavuz'a göre siyasetin içindeki aktörlerin başarısızlığı, siyasetin dışından gelen Saeid'in var olan sistemde kimsenin sahip olmadığı bir halk desteği ve meşruiyet ile cumhurbaşkanlığı makamına gelmesinin önünü açtı. Bu durum Saeid'in seçilme ve göreve gelme sürecindeki söyleminin ana eksenini de oluşturmaktaydı.

kalmayı önceleyerek bunu başarmış olsa da aradan geçen yaklaşık 10 yıllık sürecin ardından vaatlerini gerçekleştirmek konusunda başarısız olmuştu.

Cumhurbaşkanı Kais Saeid'in popülerlik kazanması da Tunus'un son 10 yılı düşünüldüğünde daha anlamlı hâle gelmektedir. Kılavuz'a göre siyasetin içindeki aktörlerin başarısızlığı, siyasetin dışından gelen Saeid'in var olan sistemde kimsenin sahip olmadığı bir halk desteği ve meşruiyet ile cumhurbaşkanlığı makamına gelmesinin önünü açtı. Bu durum Saeid'in seçilme ve göreve gelme sürecindeki söyleminin ana eksenini de oluşturmaktaydı. Buna göre devrim, amaçlarına ulaşamamış ve tamamlanması için anayasa ve siyasal sistemde

güçlü reformlara ihtiyaç duymaktaydı. Buna rağmen Saeid'in 25 Temmuz'da aldığı karar, görevde bulunanların demokratik kurumları ilga ederek kontrolü ele aldığı ve "self-coup" şeklinde nitelendirilebilecek bir süreç görüntüsü çizmekteydi. Buna karşılık Tunus siyasetinin içinde bulunduğu durum Cumhurbaşkanı Saeid'in hükümeti dondurma ve meclisi ilga etme kararına karşı çeşitli tepkilere sebep oldu. Bu bağlamda Nahda ve birtakım partiler süreci bir darbe olarak nitelerek açıkça karşı çıksalar da toplumun çeşitli kesimlerinden birçok parti, süreci destekleyen açıklamalarda bulundu.

Kılavuz'a göre sürecin bundan sonraki aşaması için birkaç seçenek öne çıkmaktadır. Türkiye'de dile getirilen ihtimallerden biri, Tunus'ta yaşananların Mısır'daki darbeye benzer bir yönetimi ve rejimi beraberinde getireceğidir. Ona göre iki ülke arasındaki farklılıklar ve sürecin dışı böyle bir ihtimali daha az gerçekçi hâle getirmektedir. Diğer bir ihtimal ise Saeid destekçilerinin ifade ettiği ve duyurulan bir yol haritasının ardından Saeid'in, elindeki yetkileri teslim ederek yeniden Tunus'ta olağan demokratik düzene dönüleceğidir. Fakat Saeid'in var olan meşruiyeti düşünüldüğünde böyle bir seçenek de gerçekçi görünmemektedir. Kılavuz, sürecin muhtemel sonucunun Tunus'ta var olan düzenin birtakım değişikliklerle rekabetçi otoriter bir rejim hâline gelerek kısmi bir açılımla yeniden siyasete geri dönülmesi olacağını öne sürdü. Oturum, katılımcılardan gelen sorular ve tartışmanın ardından sona erdi.

Ubeydullah Ademi

Geçmişten Günümüze İSAR İSAR Güz Dönemi Açılış Paneli

İSAR Güz dönemi açılış programı 2 Ekim 2021 tarihinde panel oturumu şeklinde gerçekleştirildi. İSAR hocalarından Necmettin Kızılkaya, M. Tahir Kılavuz ve Cemal Atabaş'ın konuşmacı olarak katıldığı ve İSAR Genel Koordinatörü Mürteza Bedir'in moderatörlüğünü yaptığı panelde, konuşmacılar "Geçmişten Günümüze İSAR" başlıklı konuyu farklı açılardan ele aldılar.

Bu kapsamda vakfın kuruluşundan günümüze kadar geçen sürede ne tür

değişiklikler yaşandığı ve akademik anlamda öğrenci profillerinin nasıl bir hâl aldığı masaya yatırıldı. Daha çok İSAR programına yeni kabul almış öğrencilerin iştirak ettiği panelde, programın içeriğinden ve öğrencilerin bu programdan neler beklediğinden bahsedildi. Buna göre panelin ilk meselesi şu soru etrafında şekillendi: İSAR'a kabul alan öğrenciler, çok farklı bölümlerde alanının en iyi üniversitelerinde eğitim göreceksen, neden İSAR gibi bir programa katılma ihtiyacı hissetsinler?

Dolayısıyla sosyal bilimler alanından hem de doğa bilimleri alanlarından gelen öğrencilere bir gelenek bilinci kazandırmayı hedeflemektedir. Bu ise öğrencilerin ancak klasik birikime nüfuz etmelerini mümkün kılacak ilimleri öğrenmeleriyle sağlanabilir.

kör noktalarının olduğunun altını çizdi. Söz gelimi, modern eğitim programlarına göre hazırlanmış üniversite müfredatları, bireyleri sadece belirli bir çerçevede içerisinde düşünmeye zorlarken onların hayata bakışlarını tek tipleştirerek bu bireyleri epistemik anlamda bir çoğulculuktan mahrum bırakmaktadır. Mesela, Türk-İslam kültürü içerisinde doğup büyüyen bir tıp öğrencisinin Fârâbî ve İbn Sînâ gibi hekim-filozoflardan haberdar olamaması bu durumun vahim bir örneğidir. Dolayısıyla İSAR'da sunulan program hem sosyal bilimler alanından hem de doğa bilimleri alanlarından gelen öğrencilere bir gelenek bilinci kazandırmayı hedeflemektedir. Bu ise öğrencilerin ancak klasik birikime nüfuz etmelerini mümkün kılacak ilimleri öğrenmeleriyle sağlanabilir.

Açılış konuşmasını yapan Mürteza Bedir, üniversitelerin öğrencilere pek çok alanda belirli yetkinlikleri haiz eğitimler sunma konusunda önemli bir adım olarak değerlendirilmesi gerektiğini vurgulasa da, bazı konularda üniversite eğitiminin

Panelin devamında konuşan Necmettin Kızılkaya ise İSAR programının sadece yerel anlamda değil uluslararası alanda da farklı akademik disiplinlerde çalışabilen, entelektüel kapasitesi güçlü, kendine güvenen ve dünya çapındaki farklı

İSAR'ın ilk dönem mezunları arasında yer alan Kılavuz, doktora için gittiği Amerika'da, İSAR programının kendisine kazandırmış olduğu nitelikler sayesinde her zaman bir adım önde olduğunu belirtti. Ayrıca [...] uzun vadede burada kazanılan kıymetli dostluğun devam ettiğinin de altını çizdi.

problemlere cevap verebilecek öğrenciler yetiştirmeyi amaçladığı belirtti. Tabii ki, kuruluş vizyonu gereği İSAR'ın öncelikli olarak Müslüman ülkelerin karşılaştığı problemlere bilimsel cevaplar aradığının da altı çizildi. Esasında bu nokta, İSAR programının içeriğini kıymetli kılan niteliklerin başında gelmektedir. Çünkü kompleks yapıya sahip bir gelenek, daha önceki üretimlerinden bağımsız olarak anlaşılabilir. Yine bu gelenek içerisinde ortaya çıkan problemlerin çözümü de bu entelektüel üretimlerin anlaşılmasında yatmaktadır.

Devam eden kısımda söz alan, İSAR'ın ilk mezunlarından Cemal Atabaş, üniversite yıllarında, yukarıda bahsedilen tek tip düşünce yapısını kırabilmek için nasıl bir arayış içerisine girdiğinden bahsetti. Buna göre, üniversitenin sunmuş

olduğu bilginin yetersiz olması, burada hazırlanan programların çoğulcu olmaması vb. pek çok sebebin, kendisini İSAR gibi bir programa kayıt yaptırmaya ve burada İslami ilimler ve sosyal bilimler eğitimi alma konusunda tetiklediğini kaydetti. Ayrıca Türkiye gibi İslam kültürüyle her zaman dinî ve kültürel düzeyde ilişkide olan bir ülkede Arapça biliminin -sosyal bilimler öncelikte olmak üzere pek çok disiplin içerisinde- entelektüel bilgi üretme konusunda ne kadar elzem bir ihtiyaç olduğuna değinen Atabaş, İSAR'ın bu fırsatı öğrencilere sunduğunu ifade etti.

Panelin son konuşmasını M. Tahir Kılavuz gerçekleştirdi. İSAR'ın ilk dönem mezunlarından olan Kılavuz, doktora için gittiği Amerika'da, İSAR programının kendisine kazandırmış olduğu nitelikler sayesinde her zaman bir adım önde olduğunu belirtti. Ayrıca İSAR'da geliştirilen bağların sadece eğitim programı çerçevesinde şekillenmediğini, aksine uzun vadede burada kazanılan kıymetli dostluğun devam ettiğinin de altını çizdi. Son olarak vakfın araştırma merkezinden bahseden Kılavuz, bu merkezde hayata geçirilecek projelerin, öğrencileri bilimsel anlamda destekleyeceğini ve onlara uluslararası bir nitelik kazandıracığını kaydetti.

Program, Mürteza Bedir'in genel değerlendirmesi ve öğrencilerden gelen soruların yanıtlanmasıyla birlikte sona erdi.

Tugay Taşçı

Kurtuluş Teolojisi ve Öze Dönüş: Hristiyan ve İslami Perspektifler

Süleyman Güder

Çalışmalarına İstanbul Üniversitesi'nde devam eden ve Türkiye dış politikası, Latin Amerika ve toplumsal hareketler alanlarında önemli çalışmalar ortaya koyan Öğretim Üyesi Süleyman Güder, *Kurtuluş Teolojisi ve Öze Dönüş: Hristiyan ve İslami Perspektifler* isimli kitabı ile alakalı konuşmak üzere İSAR Konferanslarının 4 Aralık 2021 tarihli konuğuydu.

Solun yükselişini incelerken sosyal hareketlerle karşılaştığını ifade eden Güder, bu hareketleri araştırırken kurtuluş teolojisi ibaresi ile tanıştığını belirtti. Kurtuluş teolojisinin toplumsal hareketlerle ilişkisini fark ettikten sonra bu alana ilgi

duyduğunu ifade eden ve kurtuluş teolojisinin İslam dünyasında ve dünyada ne kadar var olduğunu görmek istediğini dile getiren Güder, yeni olmakla birlikte kurtuluş teolojisinin Müslümanlarda da karşılık bulduğunu gözlemlediğini, bu noktada Hamid Debaşı ve Farid Esack gibi birkaç ismin öne çıktığını, onların ise arkasında Seyyid Kutub ve Ali Şeriatî gibi kişilerden beslendiğini ve romantik şekilde Ebû Zer el-Gıfârî'ye atıf yaptıklarını sözlerine ekledi. Gözlemlerinin neticesinde İslam ve Hristiyanlıkta kurtuluş teolojilerini belirli parametrelerle değerlendiren ve literatürde ilk olan bir çalışma ortaya çıktığını kaydeden Gü-

der, bu çalışmayı yapmasının sebeplerini ise iki başlıkta topladı: Latin Amerika'da kurtuluş teolojisinin yok sayılmayacak derecede var olması ve Türkiye'de din-darların sosyal adalet, haksızlık ve zulüm gibi konularda yeterince tepki vermemesi.

Güder, sosyal adalet kavramının İslam dünyasında merkezî bir konuma sahip olmasına ve tevhid ile ilişkilendirilmesine rağmen bu konuya kayıtsız kalınmasının kendisine garip geldiğini belirtti. Bu eşitsizlik ve vurdumduymazlık ile dinin bizzat kendisi arasında bir alaka olup olmadığını sorgulayan Güder, İslamiyet'in bunu uygun görmeyeceğinde şüphesi olmadığını için bu sorunun cevabını başka bir yerde aradığını ve araştırması neticesinde ahiret algısının Müslümanlar arasında yanlış şekillenmesinden ötürü sosyal adalet ve yoksulluk sorununa yeterince tepki verilmediği sonucuna ulaştığını ifade etti. Ahireti ve nasıl bir dünya hayatı yaşamamız gerektiğini algılamamızda sorun olduğunu öne süren konu-

macı, zulmü ve adaletsizliği öte dünyaya havale etmemizin bu tepkisizliğe neden olduğunu savundu. Bunun Latin Amerika kadar Türkiye'nin de meselesi olduğunu, bu konuyu seçmesinin bir tesadüf olmadığını ifade eden Güder, son 5 yılda, pandemiden sonra ve bilhassa gelecekte bu meselenin çok daha fazla konuşulur olacağını, Müslümanların eliyle neden bu kadar gelir eşitsizliğinin ortaya çıktığının sorgulanacağını ileri sürdü.

Güder, kurtuluş teolojisini özetle şöyle açıkladı: 16. yüzyıla kadar geri götürülen kurtuluş teolojisinin ortaya çıkışında 1960-70'lerdeki tepki, özellikle 1955 yılında Rio de Janeiro'da Katolik din adamlarının bir konferansta yaptığı tarihî çıkış belirleyici olmuştur. Bunlar Katolik dünyası için devrim niteliğinde müdahalelerdir. Vatikan, Kilise'nin bu meselelerde sessiz kalarak haksızlığa katkı sağladığını, güçlüden yana olduğunu ve sisteme hizmet ettiğini bir bildiri ile itiraf etmiş ve bu da kurtuluş teoloji-

sinin çıkışını tetiklemiştir. Bu, geleneğin baskın olduğu ve Vatikan'ın merkezde olduğu Katolik dünyası için kolay bir durum değildir.

Güder'e göre kurtuluş teolojisi, din adamları tarafından ortaya atılmakla ve teolojiden beslenmekle birlikte teolojik bir tartışma olmayıp siyasi bir başkaldırıdır. Her şeyden önce dinî yaşayışın, kavram ve kaynakların, seküler bağlamda yeniden yorumlanmasını savunan ve bunu yaparken de içinde yaşadığı toplumun problemlerinin farkında olup çözüm bulma amacıyla oluşturulmuş bir harekettir. En temel hedefi ise bu dünyada temel hak ve hürriyetlerden taviz vermeden insanca ve Hristiyanca yaşamak ve buna engel olacak her şeyi ortadan kaldırmaktır. Kurtuluş teolojisinin niçin fakirlerin çoğunlukla Hristiyan olduk-

larını sorduğunu belirten Güder, Türkiye'deki Müslümanların da bu soruyu kendilerine ve İslam dünyasına yöneltebileceklerini öne sürdü. "Dini, dünya hayatının merkezine koymada ciddi anlamda sorunlarımız var. Bu Hindu birisi için de geçerlidir. Fakirlerin çoğunun dindar olduğunu, dindarların çoğunun fakir olduğunu görürsünüz. İslam dünyasında sosyal adaletin bu kadar zikredilmesi, onun çok olduğunu değil, aksine ona duyulan ihtiyacı ve özlemi göstermektedir." Güder'e göre, İslam'da din algısını değiştirmek için Kur'an'a ve sünnete bakılırken Hristiyanlıkta ise tahrif edildiği bilinen Kutsal Kitap merkezde değildir; bu yüzden de gelenek ve Kilise'nin yanılsızlığı daha belirleyicidir.

İslami kurtuluş teolojisinde dinî kaynaklar adaletsizliğin hesabını bu dünyada sorma anlayışı ile tekrar yorumlanmaktadır. Din, çarpıtılıp bağlamından koparılmaya ve yanlış algılanmaya müsait olduğu için zalim de mazlum da kendisine Kur'an'ı kaynak alır. Bu noktada Ali Şeriatî'nin *Dine Karşı Din* kitabını okumayı tavsiye eden Güder, "Kurtuluş teolojisi için İngilizcede salvation değil, liberation kelimesi kullanılıyor; çünkü salvation uhrevi iken liberation daha çok dünyevidir" ifadelerini kullandı. İslami kurtuluş teolojisi de böyledir; çok yeni ve Hristiyanlıktakinden farklı şeyler söylemez ama bu bir 'dinin özüne dönüş' çabasıdır. Güder, kitabında temas ettiği başlıklara kısaca değindikten sonra konferans, soru-cevap faslının ardından nihayete erdi.

Enes Deniz

İSAR
Abdullah Tıvıkkı
İSAR Vakfı

İSAR KONFERANSLARI

**Kurtuluş Teolojisi ve Öze Dönüş:
Hıristiyan ve İslami Perspektifler**

Süleyman Güder
Istanbul Üniversitesi

4 Aralık 2021
Cumartesi 13:00

İSAR Konferans Salonu

İSAR
Abdullah Tıvıkkı
İSAR Vakfı

Selami Ali Mah. Selanıklar Cad. No:44
Büyükdere / Üsküdar / İstanbul
Tel : 0216 510 99 20
E-mail : isar@isar.org.tr

f /isarorgtr
t /isarorgtr

isar.org.tr

İslam Düşüncesi ve İlim Tarihi Yazarlığı

Tahsin Görgün

İSAR Güz dönemi kapanış konferansı, 26 Aralık 2021 tarihinde İSAR konferans salonunda gerçekleştirildi. Konferansın konuğu, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Felsefe Bölümü öğretim üyesi Tahsin Görgün'dü. Görgün, konuşmasında İslam düşünce tarihi ve ilim tarihi terimlerini ana başlık hâline getirirken istifa ve hatırlama gibi kavramların İslam düşüncesinde hangi noktada konumlandırıldığını tarif etti.

İslam düşünce tarihini ve ilim tarihini aynı çatı altında değerlendirmek gerektiğini vurgulayarak başladığı konuşmasında Görgün, İslam bilim tarihi

denildiğinde “history of science” kavramsallaştırması üzerinden bir değerlendirme yapıldığını, dolayısıyla bu isimde bir çalışmanın içinde fıkıh gibi ilimlere rastlanmadığını ve yalnızca pozitif bilimlerin söz konusu olduğunu belirtti. Bu yaklaşımın oldukça Batı merkezli bir perspektife sahip olduğunu vurgulayan Görgün, bütün dünya tarihini Batı temelinde kurgulamanın doğru olmadığını ifade etti. İlimler tarihinin başlangıcıyla ilgili anlatının 19. yüzyılda inşa edilmiş bir algı olduğuna değinen konuşmacı, düşünce tarihinin Eski Yunan'dan başlatılmasını eleştirdi. Bahsi geçen ilimler tarihi anlatısının Aristoteles ve Galen

Fârâbî, Aristoteles gibi Yunan filozoflarından istifade etti ancak istifade etmekle yetindi; onların düşüncesini üstlenmedi. Burada bahsi geçen “üstlenme” meselesinin oldukça mühim olduğunu vurgulayan Görgün; kelam, hadis gibi alanların tayin edici, merkezî bir konumda bulunduğunu dile getirdi.

etrafında şekillendirildiğini ve Yunan düşüncesi arka planlı bir fikir tarihi anlatsının merkezde bulunduğunu söyledi. Bu düşüncenin mimarlarından olan Viktor Kuzen, bütün bilimlerin Yunan coğrafyasından başladığını savunmuştur. Görgün'e göre bu düşünce, bizim İslam düşüncesini araştırmamızın önündeki büyük bir engeldir. Bu aşamada, Görgün tarafından dinleyicilere yönelik bazı sorular yöneltildi: “Düşünce, felsefeye indirgenecek kadar basit bir şey midir? Yahut, diğer medeniyetler kendi bilgilerini düşüncesiz bir üslupla mı kurguladı? Varlığını asırlarca sürdüren Çin medeniyeti, bilge bir toplum olmadan nasıl ayakta kaldı? Aynı şekilde Müslümanlar, tüm yaşantılarını bilgisizce mi inşa ettiler?”

Bu sorularının cevabının olumsuz olduğunu belirten Tahsin Görgün'e göre insan, sorular sorabilen yegâne varlıktır.

Bu iddianın ardından Görgün, Yunus Emre'den bir alıntıyla endişenin veyahut asli kaygının düşünceyi hayata geçiren temel unsurlardan biri olduğunu dile getirdi. Görgün, Müslümanların düşünce tarihi eserlerine bakıldığında Babilliler, Hintliler, Çinliler vs. milletlerden bahsedildiğini; böylece İslamiyetin tebliğ döneminden önce yazılmış eserlerin ve yapılan çalışmaların göz ardı edilmediğini; ortada bir gizleme çabası olmadığını ifade etti. Günümüzde de felsefe, psikoloji ve sosyoloji gibi alanlardan muhtelif okumalar yapıldığını söyleyen Görgün, ilmin bireysel gelişen bir olgu olmadığını vurguladı. Bir insanın adaya kapanmakla tek başına bir ilim üretemeyeceğini, Hayy bin Yakzan'da anlatılanın bu olmadığını altını çizerek eserin, İbn Tufeyl'in düşüncesinin bir yansıması olduğunu dile getirdi.

Görgün'e göre istifade kavramı bizim algımızda önemli bir yer tutmaktadır ve istifade etmek için öncelikle var olmak gerekir. Çinde 7. yüzyılda Konfüçyanizm unutulmuş, fosilleşme söz konusu olmuştur. İran ve Bizans kültürü de aynı dönemde benzer bir süreçten geçmiştir. Platon ve Aristoteles düşüncesi de fosilleşmiştir. Farklı kültürlerle ilgili bu görüşleri serdeden Görgün, o dönemde varlık belirten kimselerin Müslümanlarla irtibat içerisinde çalışmalarını gerçekleştirdiğini söyledi ve bunun bir örneği olarak Yuhanna ed-Dımaşki'yi gösterdi.

Görgün'e göre düşünce, kaygı ve irtibatlandırma merkezinde değerlendirilmelidir. “İkra bismi rabbike” denildiğinde “rabbike” ifadesi insanın konumunu tayin eder ve bu konum, kulun Rabbi-

nin huzurunda bulunmasıdır. Görgün, insan-ı kâmilin rubûbiyeti tam olarak yaşamış kimse olduğunu; insanın özünün ubûdiyet temelinde geliştiğini ifade etti. Bu iddiaya göre insan, varoluşunu bağımlılık ilişkisi çerçevesinde geliştirir. İnsanın peygamberle bağı, bahsedilen bağımlılık ilişkisine bir örnektir. İnsanoğlunun muhafaza edilmesi, peygamberle irtibatının insanoğlunun hatırlamasıyla ilim ve düşünce tahakkuk edebilir. Hatırlama, kişinin kendisinde var olan kendinden önceki nesillerle irtibatlandırmasıdır. Görgün, evrim teorisindeki genetik açıklamanın özünün de bahsedilen hatırlama işlemine dayalı olduğunu dile getirdi. Bu noktada ilim geleneğimizle bir bağ kurarak, tabakat eserlerinin de genetik olarak kendinden öncekini hatırlamayla alakalı olduğunu dile getirdi.

Peki, insanın Rabbinin huzurunda bulunması nasıl gerçekleşecektir? Görgün'e göre Cibril hadisi, huzurda bulunma hadisesini çok güzel tarif eder. Bu hadisteki ihsan bahsinin, Allah'ı görür gibi ibadet etmek olduğunu; "İlim nedir?" sorusunu sordüğümüzde, cevabını Ebû Hanîfe'nin şu şekilde verdiğini aktardı: "Nefsin lehinde ve aleyhinde olanı bilmesi". Öte yandan, Fârâbî'nin ise dil, düşünce ve varlık alanlarını bir ayrıma tabi tuttuğunu vurgulayan Görgün, Fârâbî'nin Yunan düşüncesinde bulunmayan nübüvvet faktörü olduğunu söyledi. Fârâbî'nin Ahlak sistemine bütün rengini veren faktör Nebî idi. Görgün'e göre Fârâbî Medine'yi göz önüne alıyordu, *el-Medînetü'l-Fâzıla* eseri bu düşüncenin etkisiyle yazıldı. Fârâbî, Aristoteles gibi Yunan filozoflarından istifade etti ancak istifade etmekle yetindi; onların düşüncesini üstlenmedi. Burada bahsi geçen "üstlenme" meselesinin oldukça mühim olduğunu vurgulayan Görgün; kelim, hadis gibi alanların tayin edici, merkezî bir konumda bulunduğunu dile getirdi. Geriye kalan tüm ilimlerin de bahsi geçen merkezî konumla irtibat içerisinde bulunduğu bir düşünce tarihi yazımını Müslümanların gerçekleştirme gerektiğini İSAR talebelerine hatırlatan Görgün, bu şekilde üzeri örtülmüş bir insanlık tarihinin gün yüzüne çıkarılmış olacağını ehemmiyetle vurguladı.

Güz dönemi kapanış konferansı, soru-cevap faslının ardından son buldu.

Buğra Canpolat

İSAR
Abdullah Tınıklı
İSAR Vakfı

İSAR 2021-2022 GÜZ DÖNEMİ KAPANIŞ KONFERANSI

İslam Düşüncesi ve İlim Tarihi Yazarlığı

Tahsin Görgün
29 Mayıs Üniversitesi

25 Aralık 2021
Cumartesi 13:45

İSAR Konferans Salonu

Selami Ali Mah. Selanikiler Cad. No:44
Büyükdere / Üsküdar / İstanbul
Tel : 0216 310 99 20
Email : iletisim@isar.org.tr

f /isarorgtr
t /isarorgtr

isar.org.tr

İSAR
Araştırma Merkezi

Özbekler Tekkesinde Neler Oluyor?

M. Tahir Kılavuz

İSAR Güz dönemi konferansları kapsamında 11 Aralık 2021 tarihinde, M. Tahir Kılavuz ile “Özbekler Tekkesi’nde neler oluyor? İSAR Araştırma Merkezi” başlıklı bir konferans gerçekleştirildi.

İSAR Araştırma Merkezine neden ihtiyaç duyulduğunu açıklayarak konuşmasına başlayan Kılavuz, üniversite çatısı altında birçok araştırma merkezi ve enstitü bulunmasına rağmen resmî veya bürokratik sebeplerle bu kurumların hantal kaldığını ifade etti. Bu araştırma merkezi ve enstitülerin belirli konularda yoğunlaşmaları nedeniyle bazı alanlarda boşluklara yol açtığını, İSAR Araştırma Merkezinin de sosyal bilimler, beşerî bilimler ve disiplinlerarası çalışmaları bir araya getirerek gerçekleştirdiği ve gerçekleştireceği araştırmalar ile bu boşluğu doldurmayı hedeflediğini vurguladı. En önemli misyonlarının ise dünyanın

ve Müslümanların içinde bulunduğu duruma İslami perspektiften bilgi ve çözümler üretmek olduğunu altını çizdi. Vakfın bünyesinde hâlihazırda birçok araştırma projesi ve yayınlanmış kitap bulunduğunu belirten Kılavuz, araştırma merkezinin devam eden bu üretkenliği bir platform ve koordinasyon merkezi olarak daha verimli hâle getirebileceğini ifade etti.

Kılavuz, ne olmak istediklerinin yanında sadece bir kütüphane, telif merkezi, raporlama merkezi, think-tank veya AR-GE merkezi olmayacaklarını vurgulayarak daha uzun vadeli hedeflerinin olduğunu belirtti. Bu bağlamda 3, 5 ve 15 yıllık yol haritalarını katılımcılarla paylaştı. Ayrıca İSAR’ın yetiştirdiği insan kaynağının daha iyi değerlendirilmesi gerektiğine ve İSAR’la olan bağın sürdürülmesini sağlamak istediklerine dikkat

çeken Kılavuz, bu sayede İSAR'ın oluşturduğu fikir ve gaye birliğinin korunmasını amaçladıklarını belirtti. Araştırmalara İSAR mensubu hoca, araştırmacı

ve öğrencilerin yanı sıra yurt içinden ve yurt dışından alanında uzman araştırmacıların da katılabileceğini söyleyerek bu sayede farklı düşüncelere de araştırmalarda yer olduğunu vurgulamış oldu.

İSAR
Abdullah Tıvıkkılı
İSAR Vakfı

İSAR KONFERANSLARI

**Özbekler Tekkesinde Neler Oluyor?
İSAR Araştırma Merkezi**

M. Tahir Kılavuz

**11 Aralık 2021
Cumartesi 12:45**

İSAR Konferans Salonu

Selami Ali Mah. Selanikiler Cad. No:44
Büyükdere / Üsküdar / İstanbul
Tel : 0216 310 99 20
Email : info@isar.org.tr

[f /isarorgtr](#)

[t /isarorgtr](#)

isar.org.tr

Ardından Araştırma Merkezinin işleyiş ve yapısından söz ederek bir fikrin okuma grupları ve atölyelerde adım adım gelişerek bir projeye nasıl dönüştüğünü açıklayan Kılavuz, proje için gereken maddi desteğin vakfın öz kaynakları, TÜBİTAK, üniversitelerin bilimsel araştırma projesi fonları ve belediyeler üzerinden sağlanabildiğini ifade etti. Olgunlaşan fikirlerin bir proje taslağı hâlinde hazırlanıp projenin önemi, neden yapılması gerektiği ve alana katkılarının açıklığa kavuşturulmasıyla birlikte bir zaman çizelgesi ve bütçe talebinde bulunduğu belirtti.

Faaliyetlerini birimler, çalışma grupları, atölye ve okuma grupları, projeler, ihtisas programı ve seminerler olarak 6 baş-

lıkta özetleyen ve bir fikrin oluşum ve gelişim aşamasında okuma grupları ve atölyelerin önemine dikkat çeken Kılavuz, bu birimlerin proje sistemine önemli katkılar sağladığını ifade etti.

Kılavuz, Araştırma Merkezini her ne kadar lisansüstü öğrencilere yönelik olsa da İSAR temel eğitim programı öğrencilerinin de arzu ettikleri takdirde okuma grupları ve atölyelere katılabileceklerini ifade ederek öğrencileri teşvik etti. “Keşfü’z-Zunûn Projesi” kapsamında 20 temel eğitim öğrencisinin “Python Programlama Dili” dersi aldığını örnek göstererek bu arkadaşların işin proje kısmında da asistan olarak görev alacaklarına değindi. Kılavuz, bunun yanında ilgi duydukları alanlarda okuma grubu veya atölye açılması noktasında bir hoca önerisiyle kendilerine teklif sunabileceklerini, buna açık olduklarını öğrencilere hatırlattı.

Son olarak İhtisas programı üzerinde duran ve programın 2021 yılında İSAR Araştırma Merkezi bünyesine dâhil edildiğini ifade eden Kılavuz, bu sayede İhtisas öğrencilerinin atölye, araştırma ve projelere daha aktif katılımının sağlandığını vurguladı. Öte yandan İhtisas programının iki önemli amacı üzerinde durdu. İlkinin, spesifik bir alana odaklanmadan farklı alanlarda ileri seviyede okuma yapma, ikincisinin ise İSAR’ın sağladığı akademik birlikteliğin devamlılığını sağlamak olduğu ifade etti. İSAR İhtisas programını bitirmek için 6 İslami ilimler ve 6 sosyal bilimler dersinin tamamlanması gerektiğini sözlerine ekledi.

Kılavuz, devam etmekte olan çalışmalarını zikrederek konuşmasını tamamladı:

1- Birimler ve Çalışma Grupları

- Tıp ve Ahlak Çalışma Grubu (İSAR TAÇ)
- İktisat ve Hukuk Çalışma Grubu
- Hesaplamalı Sosyal Bilimler Birimi
- Teori ve Metot Atölyesi (TEMAT)
- Vakıf Araştırmaları Çalışma Grubu
- Tarih Çalışma Grubu

2- Atölye ve Okuma Grupları

- Osmanlı Vakıf Hukuku Atölyesi
- Tarihin Başlangıcı Atölyesi
- Klasik İslam Literatüründe Psikoloji Metinleri Atölyesi
- Ahkâmu’l-Kur’an Atölyesi
- İstatistik ve Matematik Felsefesi Okuma Grubu
- Telif Hukuku Okuma Grubu
- Safahat Okuma Grubu

3- Projeler

- Matlau’n-Nücûm Projesi
- Keşfü’z-Zunûn Projesi
- Özbekler Tekkesi Projesi
- TGSP Gençlik Verisi Analizi Projesi
- Kadı Sicilleri Görselleştirme Projesi
- Yapay Zeka ile Osmanlı Fetva Koleksiyonlarını Mukayeseli Anlama Projesi

4- Başlaması Planlanan Projeler:

- Tarihin Başlangıcı Projesi
- Osmanlı Vakıf Hukuku Projesi
- Ahkâmu’l-Kur’an Projesi

Muhammed Selman Arslan

Araştırma Merkezi Faaliyetleri

Son Okuma Seminerleri Gerçekleştirildi

Sürekli hâle getirilmesi planlanan “Son Okuma Seminerleri”, ilk kez Bahar 2021 akademik döneminde İSAR Araştırma Merkezi bünyesinde Özbekler Tekkesinde tertip edildi. Bahar döneminde 8, yaz döneminde ise 4 genç akademisyeni alanlarındaki uzmanlarla bir araya getiren seminer dizisi, değerli çalışmaların yayına hazırlanması aşamasında faydalı müzakerelere kapı açtı.

Son Okuma Seminerleri’nde lisansüstü seviyesindeki veya doktora sonrası akademisyenlerin yayına hazırlamakta oldukları makale, kitap bölümü, tez

taslağı, araştırma önerisi gibi akademik ürünleri müzakere edilmektedir. Böylece, yazar metni için geri dönütler alırken katılımcılar da farklı konu ve disiplinlerin en yeni örneklerinden haberdar olmuş olmaktadır.

Bu seminer dizisinde yazmış oldukları metinleri tartışmaya açmak isteyenlerden, katılımcılara en az bir hafta öncesinde paylaşılmak üzere tartışılması arzu edilen taslak metinlerini göndermeleri istenmektedir. Katılımcılar ise önceden verilen bu metni okuyarak ve yorumlarını hazırlayarak seminere iştirak etmektedirler.

Son Okuma Seminerleri			
Bahar 2021			
Tarih	Sunum	Konuşmacı	Müzakereci
09 HAZİRAN 2021	Erken Modern Dönem Osmanlı Hıfz-ı Sıhhiye ve 18. Yüzyılın İlk Yarısında Sunu-Sol Siyasi İktisatı	Muhammed Habib Sağmalcı ULC Davis	Derin Terzioğlu Boğaziçi Üniversitesi
23 HAZİRAN 2021	İmparatorluk Kavramı: "Osmanlı Kolonyalizmi"	Cemal Atabab İstanbul Üniversitesi	Yücel Bulut İstanbul Üniversitesi
06 HAZİRAN 2021	Vakıf Müessesasının Kapitalist Sistem İçerisindeki Dönüşümü	Hanuç Şençal İstanbul 29 Ağustos Üniversitesi	Zahit Açıç İstanbul Medeniyet Üniversitesi
04 HAZİRAN 2021	Meşrutiyetten Cumhuriyete Vakıflar ve İstisbal	Hatice Kübra Kahya İstanbul Üniversitesi	İsmail Kara Marmara Üniversitesi (akademisyen)
18 HAZİRAN 2021	Bir Serencamı İstihlal: Tarihi-Cevdet'te Örtbas Edilen Bir Risale	Ömer Koçyiğit Marmara Üniversitesi	Ercüment Aşıl İbn Haldun Üniversitesi
01 HAZİRAN 2021	Ahlak ve Nazariyat: Moneccimbagnın Ahlakı - Adudiyne Şehri	Didar Aysel Akbulut Harvard Üniversitesi	İbrahim Halli Üçer İstanbul Medeniyet Üniversitesi
08 HAZİRAN 2021	Çağdaş Türk Düşüncesinde Eskişehirler: Yenilik ve Millîlik Ekseniinde Bir Okuma	Ahmet Köroğlu İstanbul Üniversitesi	Mahmut Hakkı Akın İstanbul Medeniyet Üniversitesi
15 HAZİRAN 2021	Hadis İncelemesi: Yüzyıl Tecrübi, Bütüncülük Bir Yaklaşımla Dönüşüm	Mehmet Emin Gülegüz Chicago Üniversitesi	Merveza Budak İstanbul Üniversitesi

Son Okuma Seminerleri			
Yaz 2021			
Tarih	Sunum	Konuşmacı	Müzakereci
10 AĞUSTOS 2021	18. Yüzyılın Son Dönemi Osmanlı İmparatorluğunda Siyasal İktisat	Firat Kıyma Virginia Üniversitesi	M. Tahir Kılavuz Marmara Üniversitesi
17 AĞUSTOS 2021	Havada, Havada ve Süfuce İslami Hukuklu Perspektifinden Gayrimenkul Fon Transfer Sistemi	All Ekber Çınar İstanbul Üniversitesi	Hasan Hacak Marmara Üniversitesi
24 AĞUSTOS 2021	XVIII. Yüzyıl Osmanlı İktisadi Düşüncesinde İnanç Fikriyi Tartışmak	Şerife Nur Çelik Ankara Üniversitesi	Mehmet Bulgen Marmara Üniversitesi
31 AĞUSTOS 2021	Eskişehir Şehri Metinlerinde Dil Öğretimi Çerçevesinde Sema ve Sema'nın İktisadi Etkisi	Ömer Said Güler İstanbul Medeniyet Üniversitesi	Mücahit Kaçar İstanbul Üniversitesi

Müzakere formatı ise şu şekildedir:

- Yazar tarafından çalışmasının genel sunumu
- Belirlenmiş müzakerecinin metne dair soru ve değerlendirmeleri
- Yazarın müzakereye yanıtları
- Katılımcıların soru ve yorumları

Son Okuma Seminerleri

Yaz 2021

Lisansüstü araştırmacılar ve akademisyenlerin yazına hazırlanmakta olan makale/kitap bölümü/tez çalışmaları/araştırma önerisi gibi akademik ürünlerinin müzakere edildiği Son Okuma Seminerleri yaz dönemi için tabii olarak düzenlenmektedir.

Son Başvuru Tarihi: **25 Haziran**
Sonuçların Açıklanması: **10 Temmuz**

Keşfü'z-Zunûn Veritabanı Projesi Faaliyetlerine Başladı

Abdullah Tivinkli İSAR Vakfı Akademik Koordinatörü Yusuf Akbulut ve İSAR Araştırmacısı Arif Yasin Kavdır'ın yürüttüğü Keşfü'z-Zunûn Veri Tabanı Projesi 2021 Haziran'ında faaliyetlerine başladı. İSAR Araştırma Merkezi bünyesinde faaliyet yürüten Hesaplamalı Sosyal Bilimler Birimi, üç aşamalı bir eğitim-araştırma projesi olarak tasarladığı Keşfü'z-Zunûn projesi kapsamında yeni

araştırmacıların yetiştirilmesi ve Kâtip Çelebi'nin *Keşfü'z-Zunûn* adlı eserinin veri tabanına dönüştürülerek incelenmesini hedeflemektedir.

Keşfü'z-Zunûn adlı eser, yazıldığı tarihe kadar İslam dünyasında üretilen eserlerin dikkatli bir kataloğu olarak öne çıkıyor. Bu proje kapsamında *Keşfü'z-Zunûn* eseri modern veri yöntemleri ile analiz edilebilecek bir veri tabanına aktarılacaktır. Bu sayede istenen dönem, âlim, eser, alan vb. farklı şekillerde eserin incelenmesi imkânı doğacaktır. Bunun yanında projenin ilerleyen aşamalarında bu bilgiler hazırlanan internet sitesinde kamuoyu ile paylaşılacaktır. Projenin üçüncü aşamasında ise *Keşfü'z-Zunûn* eserinin zeyli mahiyetinde olan birçok eser, veri tabanına eklenecek içerik daha da zenginleştirilecektir.

İSAR Araştırma Merkezi
Hesaplamalı Sosyal Bilimler Birimi

Keşfü'z-Zunûn Proje Daveti

İSAR Araştırma Merkezi bünyesinde faaliyetini yürüten Hesaplamalı Sosyal Bilimler Birimi, üç aşamalı bir eğitim-araştırma projesi gerçekleştirecektir. Bu proje kapsamında yeni araştırmacıların yetiştirilmesi ve Keşfü'z-Zunûn eserinin veritabanına dönüştürülerek incelenmesi planlanmaktadır.

1. Aşama: ■■■■

Projeye katılı verecek araştırmacıların yeterli donanımı kazanması için eğitimlerinin tamamlanması ve bu eğitimlerin ürünü olarak Keşfü'z-Zunûn eserinin veri tabanına geyilmesi.

2. Aşama: ■■■■

Hazırlanan veri tabanının kamuoyuyla paylaşılacak üzere görselleştirme ve analizlerinin hazırlanması ve bir internet sitesi ile yayınlanması.

3. Aşama: ○○○○

Keşfü'z-Zunûn'un devam mahiyetindeki eserlerin hazırlanan altyapıya eklenerek veri tabanının zenginleştirilmesi.

Bir yıl olarak planlanan projenin ilk aşamasında verecek eğitimler şu şekildedir:

- Veri Bilimine Giriş • Python ve R programlama Dilleri • Veri Tabanı Yönetimi
- Dil İşleme Yöntemleri • Başlangıç ve Orta Seviye İstatistik

Ek olarak belli periyotlarla Hesaplamalı Sosyal Bilimler alanında çalışmaları bulunan araştırmacılar davet edilerek tecrübe aktarımı toplantıları yapılması planlanmaktadır.

Bu projeye dahil olmak üzere Hesaplamalı Sosyal Bilimler, Dijital Beşeri Bilimler, İstatistik gibi alanlara ilgi duyan ya da genel olarak bilgisayar ortamında çalışmaktan hoşlanan ve kendini geliştirmek isteyen bölüm kaydı olmaksızın tüm **İsarlıyın** davet ediyoruz.

Son Başvuru: 18 Haziran

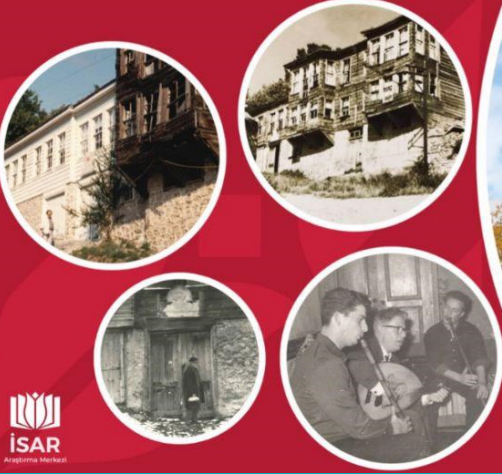
Sonuçların Açıklanması: 25 Haziran

Osmanlı Tarihleri, Sultanahmet Mah.
Münevver Ersoy Sok. No: 14
Üsküdar / İstanbul
Tel : 0216 399 99 20
Email : netisim@isar.org.tr

 /isarorgtr
  /isarorgtr
  isar.org.tr

Özbekler Tekkesi Araştırma Projesi

Sultantepe Özbekler Tekkesi Projesi Faaliyetlerine Başladı

2020 yılında Özbekler Tekkesinde faaliyetlerine başlayan İSAR Araştırma Merkezi, Sultantepe Özbekler Tekkesi Araştırma projesiyle tekkenin kurumsal tarihine ışık tutmayı hedefliyor. Osman Sacit Arı'nın yürüttüğü Sultantepe Özbekler Tekkesi Projesi Haziran 2021'de faaliyetlerine başladı.

Proje; Sultantepe Özbekler Tekkesinin çok boyutlu tarihini yazmak, kurumsal arşivini oluşturmak ve web portalini ile kültürel mirasına sahip çıkmayı hedeflemektedir. Projenin tarih aralığının, tekkenin kurulduğu 1753 yılından günümüze kadar yaklaşık 270 yıllık dönemi

kapsaması düşünülmektedir. Üç faz hâlinde gerçekleştirilecek bu projenin birinci ve ikinci safhasında 1925 yılına kadarki dönem ve üçüncü fazında 1925 sonrası dönem proje konusu olacaktır. Kaynak olarak bu dönemler çerçevesinde tekke ile ilişkili olarak bizzat tekkede, diğer özel koleksiyonlarda ve Osmanlı-Cumhuriyet arşivindeki defter ve belgeler; tekke haziresindeki mezartaşları; tekke ile ilgili şahitliği bulunan kişilerle yapılacak sözlü tarih görüşmeleri, soyut ve somut mimari miras öğeleri kullanılacaktır.

HESAPLAMALI SOSYAL BİLİMLER KONUŞMALARI

Footprinter Görselleştirme Platformu: Kur'an'ın Fıkıh Eserlerindeki Konumu

Yusuf Çelik

Harvard University

5 Şubat 2022

Cumartesi, 18.00

Zoom quran-in-fiqh.hum.uu.nl

Footprinter Görselleştirme Platformu: Kur'an'ın Fıkıh Eserlerindeki Konumu

İSAR Hesaplamalı Sosyal Bilimler Konuşmaları ve Keşfü'z-Zunûn Eğitim ve Araştırma Projesi kapsamında 5 Şubat 2022 tarihinde, "Footprinter Görselleştirme Platformu: Kur'an'ın Fıkıh Eserlerindeki Konumu" başlıklı çevrimiçi sunum, Harvard Üniversitesi'nden Dr. Yusuf Çelik tarafından gerçekleştirildi.

Konuşmasına Kur'an ayetlerinin fıkıh ilmindeki yerini açıklayarak başlayan Çelik, şeriata asıllarının belirli olduğunu ve hüküm verilirken öncelikle Kur'an ayetlerinin kullanıldığını ifade ederek fakihler tarafından ahkâm ayetlerinin 500 olarak belirlendiğini ifade etti. Akabinde akademik kariyerinden bahse-

derek konuşmasına devam eden Çelik, çocukluğundan beri yazılım ile ilgilenildiğini, ekonomik sıkıntılarından dolayı zaman zaman bazı yazılım firmaları için çalışsa da asıl ilgi alanının sosyal bilimler olduğunu belirtti. Her daim yazılım ile paralel olarak kendini geliştirdiğini ifade eden Çelik, Dijital Beşerî Bilimler (Digital Humanities) projesiyle birlikte sosyal bilimler ve yazılım alanındaki birikimini aynı anda kullanabilmeye başladığına dikkat çekti.

Bu proje ile tanışma sürecinden bahseden Çelik, ilk olarak hocasının, kendisinden 55 fûrû fıkıh eseri içerisinde istatistiksel bilgiler çıkarma talebinde bulunduğunu ancak projenin zorluklarını o zamanlar ön göremediğini de sözlere ekledi. Kendi çalışmasından önce yapılan çalışmaların, yazılımcıların ilgili alandaki yetersizliği sebebiyle doğru sonuçlar vermediğini belirten Çelik, Keşfü'z-Zunûn projesi kapsamında çalışan İSAR öğrencilerinin en önemli artısının, yazılım bilgisinin yanında aynı zamanda İslami ilimler altyapısına da sahip olmaları olduğunu belirtti.

Sürecin zorluklarından bahseden Çelik, bazen eserleri incelemeyi bir umuda bağladığını, dijitalleştirilen eserin ayet alıntılama yönteminin kodla ayıklanabilir olmasını ümit ederek eseri aramaya başladığını belirtti. Html ve css metin tiplerinin farkları, Levenshtein algoritması gibi karşılaştığı zorlukları aşarken kullandığı yöntemlerden de kısaca bahseden ve bunları uygulamalı olarak gösteren Çelik, bu yöntemlerle birkaç ay içerisinde 40 bin'e yakın ayeti alıntılamaı başardığını söyledi.

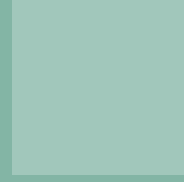
Footprinter altyapısı ile görselleştirdiği çalışmasını tanıtan Çelik, farklı yüzyıllara ait eserleri incelemesinin sonucunda ahkâm ayetlerinin Kur'an'ın yarısına tekabül ettiği sonucuna vardığını açıkladı. Bu verinin, zaman ilerledikçe fıkıhın da geliştiği ve ilerlediği sonucunu ortaya çıkardığını söyleyen konuşmacı, zamanla Kur'an'dan ayrıldığı iddiasının da yanlış olduğunu belirtti. Bunların yanında ahkâm ayetlerinin kullanımıyla ilgili farklı istatistiklere de değindi. Mezheplerin, hüküm verirken kullandıkları ayetlerin buldukları sureler itibarıyla oranı, birbiriyle bağlantılı olarak kullandıkları ayetlerin ayrıntıları gibi farklı verilerin de elde edildiğini ifade eden Çelik, platforma daha fazla eser eklenmesi ile çalışmanın güçleneceğini belirtti.

Bir soru üzerine siteyi ziyaret eden kullanıcıların hangi ülkelerden olduğunu cevaplayan Çelik, şu anda en çok ziyaretçinin Amerika ve İngiltere'den geldiğini, Türkiye'nin de bunlar arasında parlayan ülkelerden biri olduğunu kaydetti. Sözlerini noktalarken yazılım bilgisinin akademideki önemini vurgulamak için günümüzde akademiye girerken Word ve Excel bilgisinin arandığı gibi ilerleyen zamanda Python bilgisinin aranacağına olan inancını vurgulayarak konuşmalarını tamamladı.

M. Osman Çalışkan

Atölye ve Okuma Grupları

Klasik İslam Literatüründe Psikoloji Metinleri Atölyesi

Yürütücü: **Dr. Hooman Keshavarzi**

Son Başvuru:
14 Ekim 2021

Özbekler Tekkesi

*İki haftada bir toplanılacak.

ISAR

İstanbul

Özbekler Tekkesi, Sultanıtepe Mah.
Münir Erteğin Sok. No: 14, 34674
Üsküdar/İstanbul

Tel : 0216 330 99 20

Email : iletisim@isar.org.tr

/isarorgtr

/isarorgtr

/isarorgtr

Klasik İslam Literatüründe Psikoloji Metinleri Atölyesi

Hooman Keshavarzi

Klasik İslam literatüründeki insan psikolojisine dair metinlerin tahlil ve müzakeresine dayalı bir çalışma grubudur. Bu metinlerin içerik ve bağlam noktasında modern psikoloji metinleriyle karşılaştırılmasıyla yakınsayan ve iraksayan yönlerinin tespit ve teşhisi okuma grubunun temel amacıdır.

Modern psikoloji literatürüne aşina olmak ve iyi düzeyde İngilizce bilmek katılım için şart koşulmuştur. Lisansüstü ve üniversitelerin psikoloji bölümlerinden mezun ya da bu bölümlerde okuyan öğrenciler hedeflenmiştir.

2021 Güz döneminde başlayan atölye, 2022 Bahar döneminde de çalışmalarına devam etmektedir. Bu dönem sonunda atölyenin yayın çıkarması da beklenmektedir.

Ahkâmu'l-Kur'an Atölyesi

Yürütücü: **Mürteza Bedir**

Son Başvuru:
25 Kasım 2021

Özbekler Tekkesi

* İki haftada bir, yüz yüze toplanılacaktır.
Atölye günü daha sonra paylaşılacaktır.

Özbekler Tekkesi: Sultanıtepe Mah.
Mümin Ertegin Sok. No: 14, 34674
Üsküdar/İstanbul

Tel : 026 30 99 20
E-mail : iletisim@isar.org.tr

/isarorgtr

/isarorgtr

isar.org.tr

Ahkâmu'l-Kur'an Atölyesi

Mürteza Bedir

Ahkâmu'l-Kur'an literatürü ibâdat, muamelat ve ukûbatla ilgili hüküm ifade eden ayetlerin açıklamalarını içeren ve Allah'ın hitabını anlamaya yönelik ortaya konan ilk yorumları barındıran bir edebiyat türüdür. İSAR Araştırma Merkezi bünyesinde açılacak Ahkâmu'l-Kur'an Atölyesi, fikhın başlangıcından itibaren Kur'an ahkâmıyla ilişki kurma biçimini ele alacaktır. Bu çerçevede atölyede çeşitli ahkâm tefsirleri, ahkâm hadisleri ve fıkıh kitaplarından istifade edilerek bu literatürde kaleme alınmış bazı klasik eserler üzerinden okuma yapılacaktır.

fürû fikhın taharet bahsinden itibaren her bir başlık altındaki hükümlerin dayandığı ayetler nüzul sıralamasına göre incelenecektir. İkinci olarak, hitâbullahın manası üç katmanlı bir şekilde zahir, illet ve gaye manaları açısından okumaya tabi tutulacaktır. Ahkâm ayetlerinin siyak-sibak (bağlam) bilgisi ışığında zahir ve gaye manaları arasındaki ilişkiye odaklanmak ayetlerin İslam geleneğindeki zengin yorum dünyasına nüfuz etme imkânı verecektir.

Yapılacak çalışmada ahkâm ayetlerinin eş zamanlı olarak iki şekilde ele alınması hedeflenmektedir. İlk olarak kronolojik bir okuma yapılacaktır. Bu doğrultuda

Klasik İslam İktisadı Metinleri Okuma Grubu

Faruk Bal

Bu okuma grubunda İslam ilim geleneği içerisinde klasik ve modern öncesi dönemde meşhur fakih, muhaddis ve müverrih âlimler tarafından; harâc, emvâl, kesb, hisbe, ve ahlak gibi sahalarda kaleme alınmış çeşitli eserler karşılaştırmalı olarak okunmaktadır. Okumalar her dönem farklı bir yazım türü/literatürde seçilen eserler üzerinden karşılaştırmalı

olarak icraedilmektedir.

Geçtiğimiz dönemlerde haftada bir yapılan iki saatlik derslerle kesb literatürü özelinde İmam Muhammed bin Hasan eş-Şeybânî'nin *Kitâbü'l-İktisâb fi Rızki'l-Müste'tâb'i*, İmam Gazzâlî'nin *Kitâbu Âdâbi'l-Kesb ve'l-Me'âş'i* ve İbn Haldûn'un *Mukaddime'si* gibi eserlerin seçilen bölümleri üzerinden okumalar yapılmıştı. 2021 Güz döneminde ise İmam Ebû Yûsuf'un *Kitâbü'l-Harâc* adlı eserinin seçilen bölümleri okundu. Bu bölümler arasında harâc ve fey' kavramları, delilleri, Sevâd, Irak, Bahreyn vb. arazilerin hükmü, Hz. Ömer'in (r.a) Sevâd hakkındaki uygulaması ve harâc vergisinin nasıl ortaya çıktığı, cizye, öşür, zekât ve iktâ' gibi meseleler bulunuyordu.

Okuma grubu 5. döneminde çevrimiçi olarak toplanmaya devam ediyor. Bu dönem *Kitâbü'l-Harâc* üzerine yürütülen çalışma sürdürülecek.

**KLASİK İSLAM İKTİSADI
ESERLERİ OKUMA GRUBU
FARUK BAL**

2021-22 Teması: Harâc yazını
İmam Ebû Yûsuf - Kitâbu'l-Harâc
İbn Receb el-Hanbelî - El-İstihrâc

SÖN BAŞVURU TARİHİ
14 Ekim 2021

İSAR
Arayışma Merkezi

Selami Ali Mah. Selanikliler Sok. No: 44/1
Bülbülöresi/ Üsküdar, İstanbul, Türkiye

[f](#) [Instagram](#) [Twitter](#) [YouTube](#)

İSTATİSTİK
ve **MATEMATİK FELSEFESİ**
OKUMA GRUBU

Yürütücü: **Zübeyir Nişancı**

“Bu atölyede, matematiğin mantıksal, ontolojik ve epistemolojik kaynaklarına, varsayımlarına, matematiğin konusunu teşkil eden nesnelerin doğasına ve bu çerçevede istatistiğin felsefi kuşusuna dair çok yönlü tartışmalar yapmayı amaçlıyoruz.”

Son Başvuru: **6 Ekim 2021**

Özbekler Tekkesi
*İki haftada bir toplanılacak.

 Özbekler Tekkesi: Sultanstepe Mah.
Münir Ertegun Sok. No: 14, 34674
Üsküdar/İstanbul

Tel : :026 30 99 20
 Email : iletisim@isar.org.tr

 /isarorgtr
 /isarorgtr
 isarorg.tr

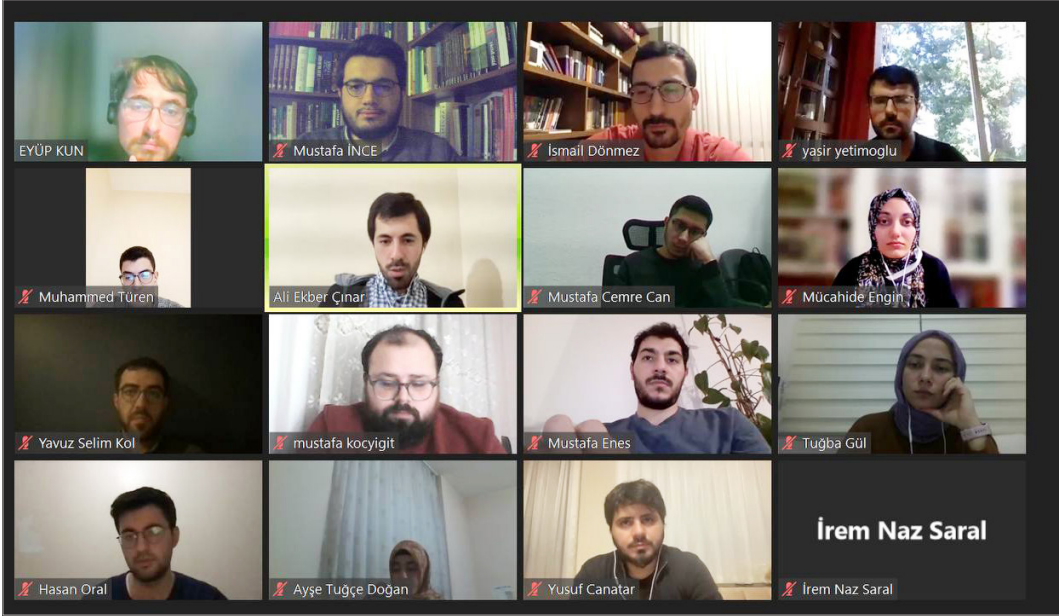
İstatistik ve Matematik Felsefesi Okuma Grubu

Zübeyir Nişancı

Antik Yunan felsefesinin kurucu metinlerinden 20. yüzyılın önemli düşünürlerine kadar matematiğin kökeni ve doğasına dair muhtelif tartışmalar gelmiştir. Çeşitli felsefi geleneklerden gelen birçok düşünürün matematiğin doğasına dair yaptığı birtakım mülahazalar ve ortaya attığı teoriler matematik felsefesini mahiyeti itibarıyla genişleterek zengin bir literatürün teşekkül etmesine önayak olmuştur. Bu noktada klasik dönemlerden tevarüs edilen ve hâlen tartışılmaya devam eden sayının (veya matematiksel objenin) mahiyeti, matematiksel önermelerin ontolojik düzlemde karşılığı ve bunun implikasyonları

gibi son derece uzun tartışmaların konusu olan mevzuları irdeleyen bir okuma grubu oluşturulması planlanmaktadır. Abdullah Tivnikli İSAR Vakfı bünyesindeki Araştırma Merkezinde “Matematik ve İstatistik Felsefesi” olarak düzenlenen bu okuma grubunda, aktif katılım talep edilmekte ve her katılımcıdan çeşitli noktalarda katkı yapması beklenmektedir.

Hukuki, Felsefi ve Tarihi Temelleriyle Telif Hakkı Okuma Grubu

Bu okuma grubunda telif hukukunun Batı'da tarihsel olarak nasıl geliştiği ve hangi felsefi temellere dayandığı inceleniyor. Bu anlamda öncelikle Kıta Avrupası ve Anglo-Sakson hukuk geleneklerinde telif hukuku mefhumunun nasıl bir tarihî tekâmül geçirdiği incelendikten sonra telif hukuku konusunda çeşitli zamanlarda ileri sürülmüş teoriler bir akademik yıl boyunca aylık toplantılarda ele alınacaktır. Bu doğrultuda telif hukukunun faydacılık, emek teorisi, kişilik teorisi, insan hakları, kamu yararı, tekel hakkı gibi kavramlarla olan ilişkisi üzerinde durulacaktır. Bu konuların ele alındığı aylık toplantıların tamamlanmasından

sonra, bu okuma grubunun devamı olarak telif hukukunun İslam hukuk geleneğinde ve Türk hukuk tarihinde nasıl bir tarihî seyir incelendiği konusunun masaya yatırıldığı ikinci bir okuma grubu çalışması yapılması planlanmaktadır.

2021 Aralık ayında başlayan okuma grubu, ilk aşamada 12 oturum olarak planlanmıştır. Ayda bir çevrimiçi olarak yapılan oturumlardan her birini bir katılımcı modere yönetmektedir.

Safahat Okuma Grubu / Osmanlı Edebiyatı Okuma Grubu

Muhammed Tarık Ablak

2021 Güz yarıyılı boyunca her hafta toplanan grup, güncel meselelerle olan bağlantısını dikkate alarak, Mehmet Âkif Ersoy'un dil ve zihin dünyasını onun eseri aracılığıyla keşfe koyulmuştur.

Katılımcılar okuma grubundan istifadelerini sürdürmek için 2022 Bahar döneminde Osmanlı Edebiyatı başlığı altında toplantılarına devam etme kararı aldı. Bu grupta klasik Osmanlı şiirinin önde gelen eserleri okunup müzakere edilecek, tartışılacaktır. Bu şiirler bağlamında hem dönemin edebî diline aşina olmak hem de bu edebiyatın düşünce ve his dünyasına kapı aralamak amaçlanmaktadır.

Bilgi ve Toplum Okuma Grubu

Ercüment Asil ve

Hasan Umut

Bu okuma grubunun hedefi; özelde modern bilimin, genelde ise günümüzde ve tarih boyunca boy göstermiş olan çeşitli bilgi türlerinin inşası, eleştirisi, aktarılması, yayılması ya da bertaraf edilmesi gibi sosyokültürel boyutlarını yakından ele almaktır. Okumalar hem alandaki temel teorik eserlerden hem de tarihî ve güncel araştırmalardan müteşekkil olacaktır. İki dönem sürmesi planlanan okuma grubunun, katılımcıların eğilimlerine göre daha dar bir konuya odaklanacak bir atölyeye dönüştürülmesi hedeflenmektedir.

Felsefe - Kalam Atölyesi Hermenötik Semineri

Selami Varlık

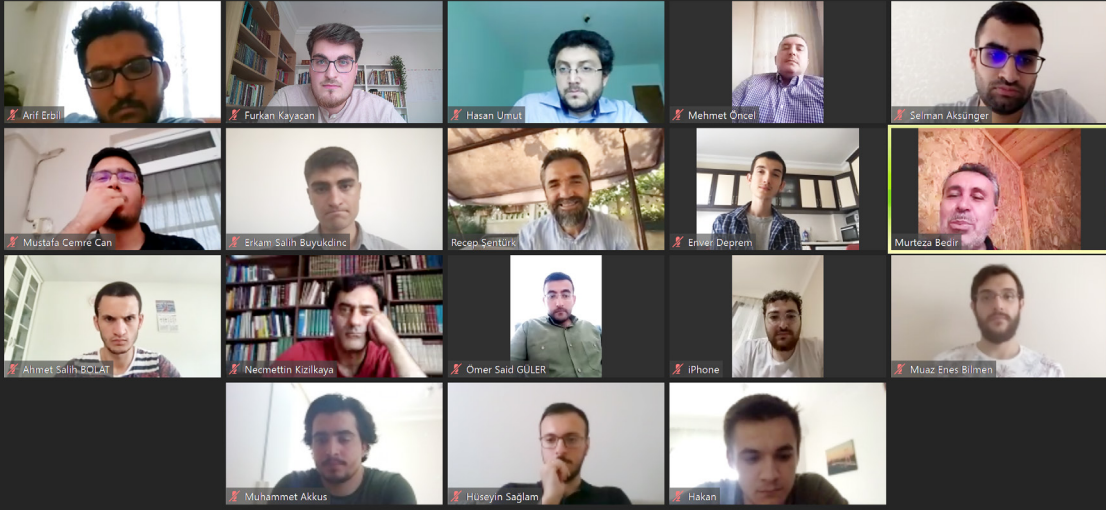
İslam felsefesi ve kalam alanlarında lisansüstü çalışma yürüten ihtisas öğrencilerimizden müteşekkil Felsefe-Kelam Grubu, her dönem belli bir felsefi dönem veya akım üzerine farklı hocalarla seminerler düzenliyor. Geçtiğimiz dönemlerde Ahmet Ayhan Çitil ile Kant öncesi metafizik, Kant'ın kritik felsefesi ve Kant sonrası dil felsefeleri üzerine birer seminer düzenleyen grup, 2021 Güz döneminde Selami Varlık ile hermenötik geleneğini işledi. Katılımcılar kendi çalışma alanlarına ait müktesebatlarını tartışma ortamına taşıyarak semineri zenginleştirdi.

Felsefe-Kelam Atölyesinin önümüzdeki dönemde Kasım Küçükalp ile fenomenoloji üzerine çalışması planlanıyor.

Etkinlikler

İSAR Ramazan Sohbetleri 2021

Abdullah Tivnikli İSAR Vakfı, 2020-2021 Bahar döneminde Ramazan-ı Şerif münasebetiyle farklı hocalarımızın katılımlarıyla İsarîyyun'a yönelik bir sohbet serisi düzenledi. Korona önlemleri nedeniyle bu yıl da çevrimiçi olarak gerçekleştirilen sohbetlerin ilki, Hayrettin Karaman hoca tarafından verildi. Ardından Hasan Kamil Yılmaz, Recep Şentürk ve son olarak Zekeriya Güler hocaların sohbetleri ile seri tamamlandı.

Ramazan-ı Şerif'in ilk haftasını geride bırakırken Hayrettin Karaman, yaptığı sohbette hatıralarından kalan eski Ramazan günlerinin sıcak atmosferini, komşuluk ilişkilerini, paylaşma ve yardımlaşma faaliyetlerini anlatarak

zihinlerde o dönemi canlandırdı. Karaman, küçük yaşlardan hatıralarında yer edinen bayram günlerine de sohbetinde yer vererek çocukluğunda günümüz bayramlarına nazaran yediden yetmişe herkesin bayram namazı için camilere akın ettiğini belirtti. Orucu ve Ramazan'ı da tüm şehrin yaşadığını ifade ederek devam eden Karaman, toplumsal olarak Ramazan'ı yaşayabilmemiz ve ilerleme kaydedebilmemiz adına dikkat etmemiz gereken hususlara ve eğitim faaliyetlerinin bu bağlamda üstlendiği önemli role değindi. İSAR talebelerinin bu ilerlemede öncü olacakları temennilerinde bulunan Hayrettin Karaman, hayır dualarının ardından sohbetini nihayete erdirdi.

Hasan Kamil Yılmaz tarafından gerçekleştirilen Ramazan'ın ikinci sohbeti ise değişim kavramı etrafında şekillendi. Ramazan'ın müspet bir değişimi mümkün kıldığını ve bu değişimi kainattaki sürekli değişim alegorisi üzerinden anlatan Yılmaz, bu mübarek ayın Müslümanları ibadetlerin ruhu ile tanıştırdığını belirtti. Sohbetin devamında ibadetlerin bedene ve ruha bakan iki farklı ciheti olduğunu ifade eden Yılmaz, orucun beden cihetinden ziyade nihai olarak ruh cihetine bakan takvaya erdirmek amacıyla farz kılındığına dikkat çekti. Hac ibadetinin de oruç ibadetinde olduğu gibi nihai olarak takvaya erdirmek amacıyla sahip olduğunu ve Ramazan ayında ibadetlere yoğunlaşılması ile bu ayın kişiyi fabrika ayarlarına döndürebilecek mübarek bir ay olduğunu ifade ederek sohbetini tamamladı.

Ramazan'ın üçüncü haftasındaki Recep Şentürk'ün sohbeti ise *Mektûbât-ı Rabbânî* oruç bahsi ile gerçekleştirildi. Ramazan ayının önemi, bu mübarek ayda yapılan nafîle ibadetlerin diğer aylarda yapılan farz ibadetlere sevap bakımından denk gelmesi, bu ayda yapılan farz ibadetlerin yetmiş kat daha fazla sevaba vesile olma-

sı ile açıklandı. Ramazan ayında birisine iftar ikram etmenin bütün günahların affına ve cehennem azabından korunmaya vesile olacağını aktaran Şentürk, bu ifadelerle binaen geçmiş âlimlerin ve büyüklerin Ramazan'da iftar ettirmeye büyük önem verdiklerini belirtti. Tüm bunların yanında bu ayı salih amellerle ve hayır işleyerek geçiren kimsenin tüm sene boyunca bu vaziyeti sürdürmeye devam edebileceğini belirten Şentürk, bu ayın gafletle geçmesi hâlinde ise bu atmosferin diğer aylara da sirayet edeceğine dikkat çekti. Sohbetin sonuna doğru Ramazan'da tatbik edebileceğimiz bazı sünnetlere değinen Şentürk, teravîh namazları ve teheccüt namazına devam etmemiz gerektiğinin altını çizdi. Bu ifadelerini ise ahir zamanda bir sünneti ihya edene yüz şehit sevabı vardır hadisi ile ilişkilendiren Şentürk, teheccüt kılmayan âlim yahut ilim talebesi olamayacağını vurgulayarak bu namazın önemini vurguladı. Son olarak orucun mide, beden ve kalp orucu şeklinde üç mertebede tutulduğunu ifade eden Şentürk, tüm ibadetlerimizi ihlas ile yapabilmeyi Rab-bimizden niyaz ederek konuşmasını dua ile sonlandırdı.

Kadir Gecesi münasebetiyle yapılan son sohbet ise Zekeriya Güler tarafından gerçekleştirildi. Güler, zikrettiği hadisler çerçevesinde rıza-yı ilahî niyetiyle Ramazan Bayramı'nda yerine getirilebilecek ibadetlerin mahiyetine temas etti. Ramazan ile nezih ve temiz bir kişiliğe bürünmemiz gerektiğini ifade eden Güler, bu hâlin diğer on bir aya yayılması gerektiğine de dikkat çekti. Takva kavramına da değinerek hadisler üzerinden bu kavramın önemini ifade eden Güler, peygamberlerin dahi birbirleri arasında fazilet farkı bulunduğunu ve bu farkın ise takvadan kaynaklandığını kaydetti. Takva kavramının ardından ihsan kavramına temas eden Güler, akabinde Kudüs meselesine değinerek yakın zamanda meydana gelen ve İslam âlemini derinden etkileyen bu olumsuz gelişmelerin ardında yatan birtakım ideolojileri müzakere etti.

Her nimetin şükrünün kendi cinsinden olduğunu belirterek sohbetine devam

eden Güler, nimetlerin insanları Allah'a yakınlaştırması gerektiğini, akademik bağlamda bu nimetlerin bizleri dünyevileştirmemesi gerektiğine dikkat çekti. Son olarak istikametın muhafazası için sahip olduğumuz nimetlere şükretmemiz gerektiğinin altını çizen Güler, Kur'an-ı Kerim ile hemhâl olmaya çaba göstermemizi rica ederek konuşmasını sonlandırdı.

Böylece İSAR Ramazan Sohbetleri 2021, dört sohbetin ardından nihayete erdi. Programa iştirakleri ve kıymetli tavsiyeleriyle Ramazan-ı Şerif'in ihyasına vesile oldukları için hocalarımıza müteşekkirimiz.

İSAR Birinci Geleneksel Mezunlar Pilav Günü Etkinliği

Abdullah Tivnikli İSAR Vakfı Mezun Mensup Birimi'nin ilk etkinliği olan "1. Geleneksel Mezunlar Pilav Günü", İSAR hocaları, araştırmacıları ve mezunlarının katılımıyla 26 Haziran 2021 tarihinde Özbekler Tekkesinde gerçekleştirildi.

Özbek pilavı ikramı ile başlayan etkinlik, İSAR araştırmacısı Abdullah Eren'in Mezun Mensup Birimi adına yapmış olduğu açılış konuşmasıyla devam etti. Eren, İSAR mezunlarını bu etkinlik ile bir araya getirip aradaki muhabbet bağını güçlendirmek istediklerini kaydetti ve İSAR'da yürütülen proje ve çalışmalar hakkında bilgi vererek bu çalışmalara nasıl katkılar yapılabileceği konusunu gündeme getirdi.

Devamında söz alan İSAR Genel Koordinatörü Mürteza Bedir, konuşmasında kuruluşundan günümüze kadar İSAR'ın serencamına değinerek yeni kurulan

İSAR Araştırma Merkezinin, mezunların katkılarıyla yapacağı akademik ve ilmi faaliyetlerin İSAR'ın beyan hedefini daha da ileriye taşıyacağı temennilerinde bulundu.

İSAR'ın temel prensipleri olan ilim, takva ve beyan hedefleri ile sözüne başlayan Recep Şentürk, "Birlikte hareket ederek ülkemiz için, ümmet-i Muhammed (s.a.v) ve insanlık için nasıl güzel ürünler ortaya koyabiliriz?" sorusuna cevaplar ortaya çıktığında İSAR'ın gerçek hedefine ulaşmış olacağını belirtti. Bu bağlamda "Her kim ilim tahsil etmek için bir yola girerse Allah o kişiye cennetin yolunu kolaylaştırır" hadisini hatırlatan Şentürk, "Bu çıktığımız yol cennette bitecek bir yoldur ve temennimiz odur ki Allah Teala bu dünyadaki beraberliğimizi cennette de devam ettirsin" şeklinde duada bulundu. "İSAR hepimizin, biz hepimiz İSAR'ız. Bundan sonra da bir aile ola-

rak ve İbn Haldûn'un ifadesiyle bir İsa-riyyun 'asabiyetle' birlik ve beraberlik içinde çalışacağız. Nihayet hedefimiz materyalizmin ve ateizmin insanları soktuğu karanlıktan kurtarmaya çalışmak ve böyle bir paradigma değişikliğini gerçekleştirmektir" sözleriyle konuşmasını tamamladı.

Akabinde söz alan Necmettin Kızılkaya, İSAR'ın ilim ve takva hedeflerini gerçekleştirmeyi başardığını ancak beyan hedefinin nasıl gerçekleştirileceği hususunun bu zamana kadar tam tebarüz etmediğini dile getirerek yeni kurulan Mezun Mensup Birimi ve Araştırma Merkezinin bu yolda önemli adımlar atacağını ümit ettiğini ifade etti. Beyanı sadece Türkiye'ye değil bütün İslam âlemine bir şekilde ulaştırmamız gerektiğini düşündüğünü ifade eden Kızılkaya, ilim

ve takva kısımlarına verilen önemi artık beyan kısmına da vermemiz gerektiğinin altını çizerek sözlerini sonlandırdı.

Hocalarımızın konuşmalarından sonra İSAR Araştırma Merkezi ve yürütülen projeler hakkında bilgi veren M. Tahir Kılavuz, İSAR eğitimini tamamlayan insan sermayesine verimli bir ortam sağlamak amacıyla Araştırma Merkezinin kurulduğunu ifade etti. Böylelikle Araştırma Merkezinde atölyeler, okuma ve çalışma gruplarının daha sistemli bir şekilde yürütülebileceğini ve gerektiğinde maddi destek sağlanarak bu grupların devamlılığını muhafaza edebileceklerini belirtti. Mevcut grupların, Araştırma Merkezinin ardından daha sistemli ve verimli bir sürece girdiklerini kaydeden Kılavuz, ilmî sahaya katkıda bulunan projelerin önemli olduğunu ve projelerde yer alacak İSAR mezunlarının İSAR'ın beyan ilkesini gerçekleştirecekleri ümidini yeniledi.

Devamında Abdullah Deniz İŞ'TE İSAR programını tanıtmak için söz aldı. Öğrencilerin iş dünyasına daha etkin bir şekilde başlamasını hedefleyen bir eğitim programı olarak İŞ'TE İSAR'ın hazırlıklarını tamamladığını ve 2021 yılı güz döneminde faaliyete geçeceğini belirten Deniz, bu yeni program kapsamında mezuniyet sonrası özel sektörü hedefleyen lisans seviyesindeki öğrenciler için Temel İslami İlimler, İşletme Bilimleri ve Dijital Teknolojiler alanlarında üç yıllık bir eğitim sunulduğunu belirtti. Bunun yanı sıra program süresi boyunca katılımcılara proje tecrübeleri kazanma, staj yapma ve profesyoneller ile bir araya gelme gibi fırsatlar sunulacağını kaydetti.

İSAR
Mezun Mensup Birimi

1

Geleneksel

Mezunlar
Pilav Günü

İSAR Mezunları bir araya geliyor.
İSAR Mezun Mensup Birimi tarafından organize edilen
pilav gününe tüm mezunlarımız davetlidir.

Özbekler Tekkesi
26 Haziran 2021
17.30 - 21.30

Abdullah Tinnak
İSAR Vakfı

Özbekler Tekkesi, Sultanatepe Mah.
Mürner Ertuggen Sk. No:14
Özbekler İstanbul
Tel : 0296 500 99 20
Email : mesum@isar.org.tr

[f isarorgtr](https://www.facebook.com/isarorgtr) [i isarorgtr](https://www.instagram.com/isarorgtr) [in isar.org.tr](https://www.linkedin.com/company/isarorgtr)

İSAR'ın yeni projelerinden olan E-İSAR hakkında bilgi veren İSAR Araştırmacısı Arif Yasin Kavdır, projenin İSAR eğitim programını online ortama taşıyabilmek için ortaya konan bir düşünce olduğunu belirtti. İlk aşamada klasik Arapça derslerinin çekimleriyle başlayan süreçte İSAR müfredatının tümünün online bir platforma taşınmasını hedeflediklerini ifade etti.

İSAR Yayınları hakkında bilgi veren İSAR Araştırmacısı M. Fatih Mintaş, şu ana kadar 25 kitabın yayınlandığını ve vakfın öncülüğünde tertip edilen akademik programlar dolayısıyla bir araya gelen uzman ve akademisyenlerin katkılarıyla kalıcı değerlere dönüştürülmekte olan kitapların, yetkin bir editör grubunun titiz çalışmasının ardından ilgili okurlarla buluşturulduğunu ifade etti. Ardından İSAR Yayınlarına ulaşım ve temin imkânının artırılması amacıyla isar-yayinlari.com'un kurulduğunu sözlerine ekleyerek konuşmasını nihayete erdirdi.

Son olarak İSAR Podcast hakkında bilgi veren İSAR Araştırmacısı M. Bedrettin

Toprak, programın İSAR'ın akademik birikimini yarı akademik bir dille daha geniş kitlelere ulaştırmayı hedefleyen bir dijital medya platformu olarak İSAR Podcast'in tamamı İsrâiyyun'dan oluşan yaklaşık 10 kişilik bir ekiple çalıştığını ifade etti. Şimdiye kadar misafir katılımcılarla birlikte, uzunlukları yarım saat ile bir saat arasında değişen, toplamda 34 bölümün yayına hazırlandığını belirten Toprak, podcastlere Spotify, Google Podcast ve Apple Podcast gibi dijital platformlar üzerinden ulaşılabileceğini kaydederek sözlerini tamamladı.

İSAR Mezun Mensup Biriminin bu ilk etkinliği olan 1. Geleneksel Mezunlar Pilav Günü, İSAR Müttevelli Heyeti Başkanı Ebubekir Tivnikli'nin de katılımıyla İSAR mezun ve mensuplarının buluşmasına ve İSAR'ın ileriye yönelik hedeflerinin müzakere edilmesine vesile oldu.

Ramazan Akgül

İSAR 2021 Yaz Dönemi Etkinlikleri

Abdullah Tivnikli İSAR Vakfı, yaz programındaki yoğun ders ve seminerlerin yanında öğrencilerin moral ve motivasyonunun artırılması ve aralarındaki muhabbetin, irtibatın, fütüvvetin ve uhuvvetin daim kılınması gayesiyle çeşitli etkinlikler düzenlemiştir. Hazırlanan sosyal takvim kapsamında gerek hafta içi gerekse hafta sonu yapılan sabah namazı, halı saha maçları, müze gezileri, günübirlik şehir turları, piknik ve kamp gibi programlarla öğrencilere yoğun ders dönemi stresinden uzaklaşma imkânı sunulmuştur.

Yaz dönemi programları çerçevesinde öncelikle Çamlıca Camii, Hz. Yuşa Ca-

mii, Yahya Efendi Türbesi ve Yıldız Hamidiye Camii belirli aralıklarla ziyaret edilmiş, akabinde öğrencilere kahvaltı ikramında bulunulmuştur. Bunun yanı sıra haftalık düzenli halı saha maçları ayarlanarak spor aktiviteleri de ihmal edilmemiştir. Müze gezileri çerçevesinde ise 15 Temmuz Hafıza ile İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi müzeleri ziyaret edilmiştir.

Bir diğer etkinlik olarak düzenlenen günübirlik Bursa şehir gezisi, Cumalıkızık'ta kahvaltı ikramı akabinde Panorama 1326 Bursa Fetih Müze ziyareti ile devam etmiş, Bursa Ulu Camii, Bursa Yeşil Camii, Yeşil Türbe, Emir Sultan Camii, Tophane ve Osmanlı padişahla-

**Geleneksel
İSAR Pikniği**

21 Ağustos
Cumartesi 2021
Saat: 10.00-17.00
Polenezköy Park Asya
Hareket Saati: 09.00

İSAR
Anadoluların Birliği
İSAR YAKB

Adres: Beykoz Cad. Polenezköy yolu Üzeri No:48
Cumhuriyet Köyü / Beykoz / İstanbul
Yer: Polenezköy Park Asya
Telefon: 0532 467 56 33 - 0537 544 47 79
<http://www.parkasyapiknik.com>

rının türbe ziyaretleri sonrası meşhur İrgandı köprüsü civarında Bursa İskenderi ikramıyla tamamlanmıştır.

Bunların yanı sıra öğrencilerin yaz programının sonuna doğru oluşan yoğunluğunu bertaraf etmek amacıyla Paşaköy'de yarım günlük bir kamp düzenlenmiştir. Kahvaltıyla başlayan bu kampta öğrenciler, çeşitli kulvarlardaki aktivitelere katılarak stres atma imkânı yakalamıştır. Program sonunda mangal ikramında bulunulmuş ve öğle namazının akabinde geri dönülmüştür.

Yaz döneminin şüphesiz en önemli etkinliği ise İSAR ailesi olarak 9'uncusunu gerçekleştirdiğimiz geleneksel pikniğimizdi. Hocalarımız, idari ve teknik personelimiz, öğrencilerimiz ve ailelerin ge-

niş katılımıyla gerçekleşen pikniğimiz, Polonezköy'de İSAR ailesinin bir araya gelmesine vesile oldu. Kahvaltıyla başlayan piknik, sonrasında yapılan çeşitli aktivitelerle devam etti. Öğle namazının ardından Adem Ergül hocamızın sohbeti gerçekleşti. İSAR ailesini buluşturan piknik, mangalın ardından spor aktiviteleriyle nihayete erdi.

Yeni dönem öncesi son yaz etkinliği ise İSAR Mezun Mensup Birimi tarafından düzenlenen ve İSAR temel eğitimini tamamlamış mezun hoca ve öğrencilerin tanışıklık ve irtibatının artırılması gayesiyle üç gün iki gecelik Van gezisi olmuştur. Van'da Cuma namazıyla başlayan gezi kapsamında, Kalecik Tepesi (Eski Van evleri), Van Kedi Evi, Van Müzesi, Muradiye Şelalesi, Erciş ve Adilce-

vaz sahilleri, Ahlat Harabe Şehir, Ahlat Selçuklu Mezarlığı, Edremit Seyirtepe Manzara, ve tekne turu programı dâhilinde Akdamar Adası ziyaret edilmiş ve gezi boyunca yöresel kahvaltı ve yemek ikramları yapılmıştır. Gezideki ev sahipliği ve rehberliği için İSAR Araştırmacısı Abdullah Eren'e de bu vesileyle tekrar teşekkür ederiz.

Tüm bu faaliyetlere sağladıkları maddi ve manevi destekleri için başta merhum Abdullah Tivnikli ağabeyimiz ve emeği geçen tüm hocalarımız, idari ve teknik personelimiz ile katılım sağlayan öğrencilerimize müteşekkirimiz.

Ürdün Yaz Programı - Bir Sergüzeştin Akabinde

Abdullah Tivnikli İSAR Vakfı her sene olduğu gibi bu sene de iki yıllık yoğun Arapça eğitimi alan öğrencilerini yaz döneminde dil eğitim programı kapsamında Ürdün'e gönderdi. Bir yıllık pandemi molasının ardından bu seneki Ürdün programı, pandemi sebebiyle gidemeyen öğrencilerle beraber bugüne kadarki en kalabalık grupla düzenlendi.

Ürdün dil programının merkezinde Qasid Dil Enstitüsü programı yer almakta. Altı haftaya dağıtılmış şekilde toplam yüz yirmi saat basın Arapçası ve okuma derslerinden oluşan program; dil öğretim kabiliyeti yüksek, seçkin hocalar eşliğinde yürütülüyor. Program boyunca hafta içi her sabah Qasid derslerinde ele alınan güncel konularla konuşma prati-

ğinin geliştirilmesinin yanında olaylara farklı perspektiflerden bakma imkânı da bulunuyor. Aslında Qasid, Arapça dil eğitiminde dünyaca tanınmış bir kurum ve bu vesileyle Amerika'dan Uzak Doğu'ya kadar birçok öğrencinin ilk tercihi. Bu sebeple Arapçayı öğrenirken kurumun kozmopolit ortamından da istifade etmek mümkün. Ancak kurum, pandeminin başından bu yana ilk defa İSAR öğrencileri için kapılarını açtı. Bu yüzden söz konusu çeşitlilik ortamından faydalanılamasa da eğitimin yanında gerçekleştirilen etkinliklerle, hocalarla kurulan samimiyeti iletme fırsatı bulundu.

Ürdün dil programı çerçevesinde Arapçası daha iyi olan arkadaşlar için yabancı dilde İslami ilimler dersleri alma imkânı da sunuldu. Medârik eğitim merkezinde,

İslami İlimler Üniversitesi Şâfiî Fıkıh Külliyesi Dekanı Emjed Rashid eşliğinde fıkıh dersleri ve Usame en-Nemr eşliğinde hadis dersleri verildi. Bu eğitimler sayesinde hem ilmî bir doyumluk elde edilmiş oldu hem de yabancı dilde ders dinleyip anlayabilmenin hazzı yakalanmış oldu.

Ürdün programı; salt dil derslerinden ibaret olmayan, ayrıca bizlere içinde bulunduğu ülkeyi, o ülkenin insanını, sistemini, geleneklerini, tarihini tanıtmayı amaçlayan bir programdır. Bu minvalde hafta içi verilen dil dersleri ve ilmî derslerin yanında ülkeyi ve insanları daha iyi tanıyabilmemiz, günlük hayatı ve konuşma mantığını kavrayabilmemiz için dil ortaklarımızla eşleştirildik. Dil ortakları, bizlere rehberlik etme ve yol

arkadaşı olmanın yanında sorumlu olduğumuz proje ödevinin her aşamasında da yardımcı oldular. “Proje” olarak isimlendirilen, araştırma yapma sorumluluğu ne kadar meşakkatli görünse de programın en eğlenceli ve öğretici aşamalarından biridir. Program dâhilinde bir ülkeyi gezme ve dil öğrenme fırsatı yanında, yabancı bir ülkede lisans alanımızla veya farklı bir ilgi alanında standartlara uygun araştırma yapma yükümlülüğümüz bulunuyordu. Bu araştırmanın oluşma aşamasında, halkla anket ve mülakat usulüyle röportaj yapmamız isteniyordu. Bu röportaj sayesinde halkla bire bir iletişim kurma konusunda teşvik edilmiş olduk.

Program, eğitim kısmının yanında doğal, kültürel geziler de içermektedir. Ürdün, coğrafi konumu itibarıyla tarih boyunca birçok önemli hadisenin çevresinde gerçekleştiği bir ülkedir. Buna ek olarak yüzyıllarca Osmanlı Devleti hükmü altında olması bakımından insanlarıyla gönül bağımızın olduğu bir coğrafyadır. Program çerçevesinde uygun aralıklarla bölgenin mutlaka ziyaret edilmesi gereken noktalarına geziler düzenlendi. Başta Hz. Şuayb (a.s), Muâz bin Cebel, Ebû Ubeyde bin Cerrah olmak üzere birçok peygamber makamı ve sahabe kabrine ziyarette bulunuldu. Bu sene de dünyanın yedi harikasından biri olan Petra Antik Kenti’ne gidildi. Vadi-i Rum ve Arap ayaklanmasının başladığı

yer olan Akabe gezisi; eşsiz çöl yürüyüşü, harika çöl yemekleri ve müthiş yat gezisiyle unutulmazdı. Lut Gölü ve Necmettin Kızılkaya hocamız eşliğinde Vadi-i Mucib gezimiz oldukça eğlenceliydi. Bu vesileyle eğitim için geldiğimiz bu ülkeyi daha yakından tanıma fırsatı bulduk.

Altı haftalık bu eğitim sürecinde Muaz Alemdar ve Ali Taha Ordu; grubumuzun, programı en verimli şekilde geçirebilmesi için çabaladı. “Evvel refik, ba'de't-tarik” sözünün tecellisi olarak Ürdün programının en harika noktalarından biri de farklı alanlarda lisans okuyan İSAR öğrencilerinin birbiriyle hasbihâl edecek ve birbirlerini yakından tanıyacak daha fazla vakit bulmuş olmalarıdır. Program boyunca Ürdün lezzetleri hep birlikte tadıldı, onlarca çeşit içecek birlikte içildi, çoğu akşam künefe yemeye yürünüp yol boyunca hasbihâl edildi ve bu vesileyle arkadaşlıklar pekiştirilmiş oldu.

Abdullah Tivnikli İSAR Vakfının her yıl düzenlediği Ürdün dil eğitim programı, bu sene Covid-19 önlemleri çerçevesinde birtakım zorluklara rağmen başarıyla nihayete erdirildi. Program sonucunda her bir öğrenci 6 hafta boyunca çalışmasını yaptığı projesinin sunumunu yaptı ve seviyesine uygun olarak Qasid Dil Enstitüsü sertifikasını almaya hak kazandı. Program sonunda her bir öğrenci; Arap kültürüne, diline ve yaşama dair tecrübeler edinmiş bulundu. Rabbim nice seneler bu programın devam etmesini nasip eylesin.

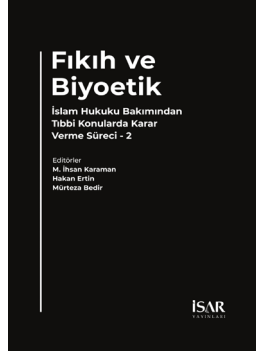
Selman Küçük

İSAR
Yayınları

Yeni Çıkan Kitaplar

Fıkıh ve Biyoetik: İslam Hukuku Bakımından Tıbbi Konularda Karar Verme Süreci – 2

Editörler: M. İhsan Karaman, Hakan Ertin, Mürteza Bedir
Yayın Bilgileri: İstanbul 2021 | 1. Basım
Dizi Bilgisi: Tıp ve Ahlak Dizisi
Sayfa Sayısı: 276 s.

Tıp, yapabildiklerini sorgulamadan hayata geçiremez. Tıbbın bir iç denetime ihtiyacı vardır. Bunu tıp etiği yapıyor. Ancak ona yardımcı olan başka mekanizmalar da var. Doğru teknik/tıbbi bilgiye ulaşan ve bu konular üzerinde düşünen ilahiyatçılar da bu mekanizmanın içindedirler. İSAR TAÇ (Tıp ve Ahlak Çalışma Grubu), kurulduğu 2009 yılından bugüne kadar modern ve klasik tıp etiği problemlerini İslami/felsefi/tıbbi boyutları ile ele almış, tıp uygulamalarının yeni teknolojilerin kullanımı ile iyice karmaşıklaşan bazı örneklerini derinlemesine inceleyen toplantılar düzenlemiştir. Grubumuzun farklı disiplinlerden gelen üyeleri, tıp alanından gelen uzmanların doğru ve anlaşılabilir bilgileri aktarmasının ardından konuları ele alıp tartışmıştır.

Bu kitap, 2019 yılı Aralık ayında İSAR TAÇ tarafından düzenlenmiş olan “Tıbbi Konularda Fetva Verme Metodolojisi ve Zorluklar” başlıklı toplantının sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu toplantı, daha önce yaptığımız ve “İslam bilgileri tıp alanında karşılaştıkları sorunlar

hakkında nasıl bilgi ediniyor ve hangi metodolojiler ile konuya yaklaşıyorlar?” sorusuna cevap arayan toplantının ikincisi niteliğindedir. 2010 yılındaki toplantıdan daha kapsamlı bir toplantı gerçekleşti ve on iki sunum yapıldı. Bu sunumlar içinde etik ikilemlere düştüğümüz birçok karmaşık sorun için hem var olan klasik yöntemler dile getirildi hem de yeni yöntemler önerildi. Türkiye’den katılan akademisyenler ülkemizdeki sorun ve çözüm önerilerini anlatırken, farklı ülkelerden gelen katılımcılar kendi ülkelerindeki tartışma ve karar verme mekanizmalarını dile getirdiler. Kimi katılımcılar da karar vermenin ötesinde daha derin yaklaşımlara ihtiyaç olduğunu, konulara öncelikle felsefi bir yaklaşım gerektiğini ifade ettiler.

İSAR TAÇ, 12. yılında insanlığın düşün alanına katkı sağlama yolunda daha fazla kurumsallaşarak ve tecrübe biriktirerek yoluna devam etmektedir.

İyi okumalar dileriz.

Arapça Sık Kullanılan Kelimeler Sözlüğü

Hazırlayan: Mohamad Anas Sarmini
Yayın Bilgileri: İstanbul 2021 | 1. Basım
Dizi Bilgisi: Arapça Eğitim Dizisi
Sayfa Sayısı: 540 s.

Bir dili öğrenme sürecinde esas teşkil eden unsurlardan biri olan kelime bilgisi, sözlükler başta olmak üzere bazı temel kaynakların her daim el altında bulundurulmasını gerektirir. Ancak genel sözlük çalışmaları dil öğrenecek kimselere hangi kelimelerin öncelikli olduğu hususunda bir bilgi sunmaz. Bunu kritik bir ihtiyaç olarak gören dil eğitimi uzmanları, hemen her dilde sık kullanılan kelime sözlükleri hazırlama yoluna gitmiş ve bu yeterliliği nereden başlanacağı belli olmayan bir süreç olmaktan çıkararak disipline etmeye çalışmışlardır.

İSAR Yayınları Arapça Eğitim Dizisi arasında yayımlanan bu eser de bu tarz bir gayretin neticesi olarak hazırlanmış tematik bir sözlük çalışmasıdır. Klasik dinî metinlerde, günlük hayatta ve ekonomi/İslam iktisadı alanında sık kullanılan kelimeler şeklinde üç bölümden oluşan sözlük, 5000'e yakın kelime içermektedir. Kelimelerin Türkçe ve İngilizce anlamlarının yanı sıra belirlenen metin havuzu içerisinde kaç defa geçtiği bilgisi yer almakta ve ibarenin Arapça örnek bir cümle içerisindeki kullanımını da bu bilgilere eşlik etmektedir.

In order to have knowledge of vocabulary, which is one of the factors that promotes the learning of a language, it is necessary to have access to some necessary sources, especially dictionaries. Nevertheless, general dictionary studies do not supply any information for language learners as to which words have priority over other words. Language education specialists who understand this critical need have opted to prepare dictionaries of frequently used words in every language, attempting to train language adequacy by removing ambiguity from the language learning process.

This work, which is published in the Series of Arabic Education by ISAR Publishing, is a thematic dictionary which has resulted from such an effort. The dictionary contains approximately 5,000 words and is comprised of three parts, frequently used words in: classical religious texts, daily life, and economics/Islamic economics. Along with the English and Turkish meanings of the words, information about the frequency of a word in a specific text repository and an example usage of the word in Arabic are also present.

Fetâvâ-yı Ali Efendi

Müellif: Çatalcalı Ali Efendi

Hazırlayan: Esra Kılavuz Eser

Yayın Bilgileri: İstanbul 2021 | 1. Basım

Dizi Bilgisi: Fetvalar Dizisi

Sayfa Sayısı: 831 s.

17. yüzyıl Osmanlı şeyhülislamlarından Çatalcalı Ali Efendi'nin (ö. 1103/1692) fetvâlarından oluşan Fetâvâ-yı Ali Efendi, Osmanlı ilim dünyasında en çok hüsnükabul gören ve Fetvahane tarafından muhter addedilen dört fetva mecmuasının ilki ve en hacimlisidir. Ali Efendi'ye ait fetvâların henüz hayattayken fetva eminleri tarafından derlenmesiyle oluşan fetva mecmuası, takip eden süreç içerisinde hızla istinsah edilmiş, farklı isimler tarafından yapılan nukûl çalışmalarıyla öne çıkmış ve Osmanlı son yüzyılında nukûlü ile birlikte defalarca tabedilmiştir.

Her ne kadar Fetâvâ-yı Ali Efendi'nin daha önce yapılmış neşirleri olsa da, bu çalışma eserin şimdiye kadarki en kapsamlı ve itinalı neşri olma özelliğini taşımaktadır. Zira bu çalışma esasında muhtelif yazma ve matbu nüshalar taranarak mukayese edilmiş, tespit edilen müstensih ve matbaa

hataları düzeltilerek eksikler tamamlanmış ve Şeyhülislam Ali Efendi'nin 4649 fetvasına ulaşılmıştır. Öte yandan giriş kısmına Çatalcalı Ali Efendi'nin hayatı, ilmî kişiliği ve Fetâvâ'sının genel özellikleri üzerine bir inceleme bölümü de ilave edilmiştir. Bu çalışmanın bilhassa Osmanlı ilim dünyası hakkındaki literatüre katkı sunması ve muhtelif sahalarda çalışan araştırmacıların dikkatini çekerek bundan sonra yapılacak farklı çalışmalara vesile olması beklenmektedir.

Osmanlı'da Ulûm-i Arabiyye

Editörler: Ali Bulut, Ahmet

Meydan, Akın İşleme

Yayın Bilgileri: İstanbul 2021 | 1. Basım

Dizi Bilgisi: Osmanlı'da İlimler Dizisi

Sayfa Sayısı: 549 s.

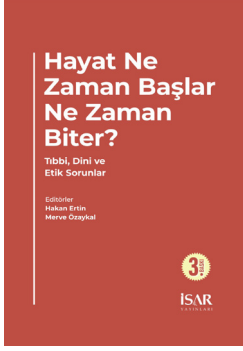
Alet ilimleri denince ilk anda akla gelen dil ilimlerine yönelik Osmanlı döneminde yazılan eserlerin önemli bir kısmı şerh ve haşiyeler türünden olsa da bu eserlerin pek çok özgün fikri de içerisinde barındırdığı muhakkaktır. Kütüphanelerimizde bulunan Osmanlı dönemine ait binlerce yazma eserin tanıtılması yahut tahkikinin/edison kritiğinin yapılarak ilim dünyasının hizmetine sunulması önemli bir faaliyettir. Bu çalışma da bu faaliyetlerin bir parçası olarak Osmanlı ilim geleneği içerisinde Arap dili ile alakalı, özellikle de sarf, nahiv, belagat, lügat ve tercüme alanlarında yapılmış olan çalışmaları, tematik alt başlıklar altında biz nebze de olsa ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır.

Eser, bir giriş ve dört bölümden oluşmaktadır. Girişte Osmanlı'da ulûm-i Arabiyye'ye dair genel bir bakış içeren çalışmalara yer verilmiştir. Birinci bölümde Osmanlı ilim

havasında sarf ve nahiv ilimlerinde eser vermiş önde gelen âlimlerin bu iki ilim dairesiyle ilgili çalışmaları ele alınmış ve alana katkıları incelenmiştir. İkinci bölümde belagat ilmi sahasında yazılmış önemli şerh ve haşiyeler merkeze alınarak değerlendirilmeye tabi tutulmuştur. Kitabın üçüncü bölümünde lügat, edebiyat ve tercüme alanlarında telif edilmiş muhtelif eserleri değerlendiren makalelere yer verilmiştir. Arapça öğretimi isimli dördüncü ve son bölüm ise Osmanlı medrese müfredatında Arapçanın yeri ve Arapça öğretimine dair farklı tecrübeleri ele alan araştırmaları içermektedir.

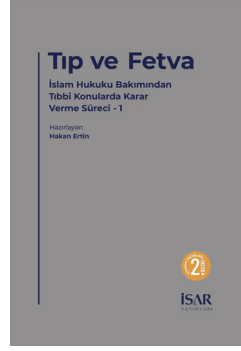

Tekrar Baskılar

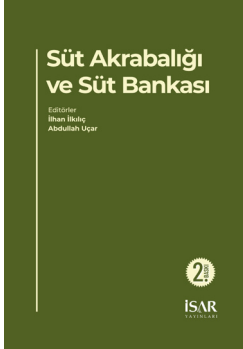
Hayat Ne Zaman Başlar, Ne Zaman Biter?

Editörler: Hakan Ertin, Merve Özaykal
Yayın Bilgileri: İstanbul 2021 | 3. Basım
Dizi Bilgisi: Tıp ve Ahlak Dizisi
Sayfa Sayısı: 271 s.

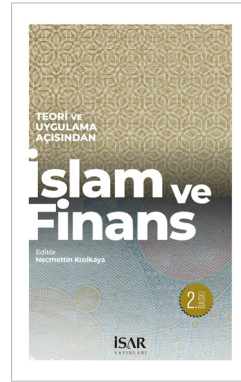
Tıp ve Fetva: İslam Hukuku Bakımından Tıbbi Konularda Karar Verme Süreci – 1

Hazırlayan: Hakan Ertin
Yayın Bilgileri: İstanbul 2021 |
Gözden Geçirilmiş 2. Basım
Dizi Bilgisi: Tıp ve Ahlak Dizisi
Sayfa Sayısı: 148 s.

Süt Akrabalığı ve Süt Bankası

Editörler: İlhan İlkılıç, Abdullah Uçar
Yayın Bilgileri: İstanbul 2022 | 2. Basım
Dizi Bilgisi: Tıp ve Ahlak Dizisi
Sayfa Sayısı: 185 s.

İslam ve Finans

Editör: Necmettin Kızılkaya
Yayın Bilgileri: İstanbul 2022 | 2. Basım
Dizi Bilgisi: İktisat Dizisi
Sayfa Sayısı: 264 s.

Bizden Haberler

Bizden Haberler

- Akademik kurul üyelerimizden M. Zahit Atçıl ile mezunlarımızdan Mehmet Özturan ve Orhan Musahanov doçent oldular.
 - Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyesi Zübeyir Nişancı İSAR Araştırma Merkezi Hesaplamalı Sosyal Bilimler Birimi sorumlusu olarak göreve başladı.
 - Mezunlarımızdan Furkan Kayacan, Halil İbrahim Ergül ve Muaz Alem-dar İSAR araştırmacısı olarak göreve başladı.
 - Araştırmacılarımızdan Abdullah Rıdvan Gökbel, Eberhard Karls Tübingen Üniversitesi tarafından yürütülen “Muslim Perceptions of the Bible in the Early Ottoman Period” isimli proje kapsamında doktora kabulü olarak Center for Islamic Theology bölümünde araştırma görevlisi olarak çalışmalarına başladı.
 - Araştırmacılarımızdan Arif Erbil, Duke Üniversitesi Religion bölümünde doktora çalışmalarına başladı.
- ### Yayımlar
- İSAR Genel Koordinatörü Mürteza Bedir’in “Muhtelefü’r-rivâye ve İlişkili Bazı Eserlerin Nüshalarına Dair bir İnceleme” başlıklı makalesi, *Tahkik İslami İlimler Araştırma ve Neşir Dergisi*’nde yayımlandı.
 - Akademik kurul üyelerimizden Recep Şentürk’ün *Fütüvvet: Erdemli Gençlik* başlıklı eseri neşredildi.
 - Akademik kurul üyelerimizden Necmettin Kızılkaya’nın, medrese müfredatındaki alet ilimlerine dair yazmış olduğu “From Means to Goal: Auxiliary Disciplines in the Ottoman Madrasa Curriculum” başlıklı kitap bölümü *A Handbook and Reader of Ottoman Arabic* kitabı içerisinde yayımlandı. Ayrıca “They are Communities like You The Rationale for Animal Rights

and Welfare in Islamic Civilization” başlıklı makalesi *İnsan ve Toplum Dergisi*’nde yayımlandı.

- Mehmet Bulut’un editörlüğünde yayımlanan *İslam İktisadi Düşünce Tarihi* kitabına akademik kurul üyelerimizden Necmettin Kızılkaya ve Süleyman Kaya, araştırmacılarımızdan M. Bedrettin Toprak ve mezunlarımızdan Ozan Maraşlı katkıda bulundu.
- Mezunlarımızdan ve akademik kurul üyelerimizden M. Tahir Kılavuz’un da katkı sunduğu *Ortadoğu’da Siyaset ve Din* başlıklı kitap, İLEM Yayınları tarafından neşredildi.
- Memlükler Dönemi İlim Geleneği Sempozyumu’nda araştırmacılarımızdan Abdullah Rıdvan Gökbel, “Memlükler Döneminde Şairlerin Reddiye Geleneğine Katkısı: Muhammed b. Saïd el-Bûsirî’nin Reddiye Mahiyetindeki el-Mahrec ve’l-Merdûd ‘ale’n-Nasârâ ve’l-Yehûd İsimli Kasidesi” başlıklı bir sunum gerçekleştirdi.
- Araştırmacılarımızdan Ömer Said Güler’in “Medine’den Boğaziçi’ne Esen Rüzgâr: Üsküdârî Ahmed Efendi’nin Kaside-i Bürde Şerhi” başlıklı makalesi *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*’nde yayımlandı.
- Araştırmacılarımızdan Abdullah Eren, Abdullah Rıdvan Gökbel ve Hüseyin Sağlam’ın kitap değerlendirme yazıları The Maydan’da yayımlandı.
- Mezunlarımızdan Mehmet Aktaş’ın *Tanım veya Hakikat Cüveynî’nin Kelam*

Sisteminin Analizi başlıklı çalışması neşredildi. Ayrıca “el-Kâfiye fi’l-cedel Adlı Eserin Cüveynî’ye idiyeti ve Nisbeti Sorunu” isimli makalesi *Darulfunun İlahiyat Dergisi*’nde; “Kelâm Atomculuğunun Tümel Modeli: Cüveynî Örneğinde Hâller Teorisi” başlıklı makalesi de *Nazariyat Dergisi*’nde yayımlandı.

- Mezunlarımızdan Cemal Atabaş’ın hazırladığı *Trablusgarb Eyaleti’nde Merkezi İdarenin Tesisi ve Şeyh Guma İsyanı (1835-1858)* isimli kitap çalışması, TTK Yayınları arasında neşredildi. Ayrıca “Tunus’ta Nüfuz Mücadelesi ve Osmanlı Müdahalesine Dair Kaygılar (1830-1850)” başlıklı makalesi *Tarih Dergisi*’nde yayımlandı.
- Mezunlarımızdan Hüseyin Örs’ün “Masûmiyeti İspatlamak: Tırhala Kadısı Molla Mehmed Masûm’a Görevinin İfade Edilmesi İçin Yazılan Ulemâ Arzuhalleri” başlıklı makalesi *İslam Tetkikleri Dergisi*’nde yayımlandı.
- Mezunlarımızdan Ahmet Faruk Çelik’in “Minkârîzâde Yahya Efendi’nin Fetvalarının Fetâvâ-yı Abdürrahim Olarak Tedavüle Girişi Üzerine Değerlendirmeler” başlıklı makalesi *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*’nde yayımlandı.
- Mezunlarımızdan Selman Küçükşucu’nun “Son Dönem Osmanlı Hukukçularından Mehmed Said Bey’in Ahkâmü’l-bey’ bi’l-vefâ İsimli Eserinin İncelemesi ve Transkripsiyonu” başlıklı makalesi *İslam Tetkikleri Dergisi*’nde yayımlandı.

- Mezunlarımızdan Eyüp Kun'un "Is Insisting On Specific Performance Under Smart Contracts Desirable? Inflexibilities Of Smart Contracts And Potential Solutions" başlıklı makalesi *Bilişim Hukuku Dergisi*'nde yayımlandı.
- Mezunlarımızdan Hasan Fehmi Topal'ın "Sustainability Understanding and Behaviors across Urban Areas: A Case Study on Istanbul City" başlıklı makalesi yayımlandı.
- Mezunlarımızdan Ali Ekber Çınar ile Mustafa İnce'nin birer kitap değerlendirme yazıları *Darulfunun İlahiyat Dergisi*'nde yayımlandı.
- Mezunlarımızdan Şahin Hancanov, Bursa Uludağ Üniversitesi İslâm Hukuku alanında "İslam Hukuku Açısından Memlükler Dönemi İctihad ve Taklit Tartışmaları" başlıklı doktora tezini başarıyla savundu.
- Mezunlarımızdan Hasan Fehmi Topal, Birmingham Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Sürdürülebilir Şehir ve Çevre alanında "Investigating the Awareness and Relevance of Urban Sustainability Among Multi Stakeholders" başlıklı doktora tezini başarıyla savundu.

Tez Savunmaları

- Araştırmacılarımızdan Ömer Said Güler, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde "Ka'b b. Züheyr'in Kasîde-i Bürde'sine Osmanlı Döneminde Yazılan Türkçe Şerhler" başlıklı doktora tezini başarıyla savundu.
- Araştırmacılarımızdan Arif Erbil, Boğaziçi Üniversitesi Tarih bölümünde "Translation and the growth of juristic discourse in sixteenth-century Ottoman political writing" başlıklı yüksek lisans tezini başarıyla savundu.
- Araştırmacılarımızdan Arif Yasin Kavdır, Boğaziçi Üniversitesi Psikoloji bölümünde "Factors Affecting Retrieval Order of Autobiographical Memories" başlıklı yüksek lisans tezini başarıyla savundu.

İSAR BÜLTEN

ŞUBAT 2022

SAYI 17

İSAR
YAYINLARI

ŞUBAT 2022 ◆ SAYI 17

Selami Ali Mah. Selanikliler Sok. No: 44/1
Bülbülderesi, Üsküdar 34664 İstanbul, Türkiye
Tel: +90 216 3109920 Fax: +90 216 3912633
info@isar.org.tr **isar.org.tr**

